

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.

Pe un jum. . . 12 "

Pe o lună . . . 2 "

Num. de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.

Pentru România și

America . . . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-

mânia și străinătate pe

an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferenc-utca 21.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație
Multumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fl.
Manuscrise nu se ma-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502

Ion Russu-Șirianu.

În clipele când scriem aceasta, cel mai popular și cel mai iubit coleg al nostru, cel mai isteț și cel mai harnic dintre ziaristii români din Ungaria este dus la mormânt în București. Condoleanțele și adâncile regrete unanime vor mângâia poate pe soția și copiii săi, dar pierderea pe care o îndură presa românească nu se va putea repara. Locul lui Russu-Șirianu rămâne gol și cine știe când se va găsi un om care să mai întrunească toate calitățile sale de ziarist-agitator. Căci în orice cara terizare a lui Russu-Șirianu va trebui să repetăm ceiace s'a mai spus aici despre el: a fost mai presus de toate un suflet de agitator, un crainic neobosit de luptă pentru drepturile noastre.

Orice adevărat agitator trebuie să întrunească mai multe calități: alături de inteligență, el trebuie să unească căldura sufletului de apostol cu darul expresiei vioaie, plastice și cuceritoare.

Și cine avea o inimă mai caldă, mai simțitoare ca el? Sufletul lui era termometrul susceptibil al tuturor mișcărilor noastre naționale. Era totdeauna foc, totdeauna vâpăie, care se revărsa ca lava, aprinzând, înflăcărând pe toți dimprejurul său, punând o lume întreagă în mișcare. El a fost timp de 20 de ani agentul călător al tuturor mișcărilor și campaniilor naționale. Era veșnic în mișcare, veșnic agitat de vre-o

idee, de vre-o inițiativă. Totdeauna preocupat, el se mistuia de gândurile unui neam întreg. Expansiv și impresionabil, sufletul lui era o oglindă în care se succedau și se reflectau toate mișcărilor noastre. Era destul ca cineva să arunce o idee, o chemare de luptă, Russu-Șirianu o prindea; abea prin acțiunea lui ea era răspândită și popularizată și mulțimile se mișcau la chemarea lui caldă și avântată. Avea în firea lui ceva nesfârșit de plăcut și captivant, un fluid de simpatie și căldura pornea dela el și subjugă pe toți, încât nimeni nu putea rezista farmecului personalității sale.

În anul 1905 când, Russu-Șirianu fu deputat, clubul naționalist a convocat un mare număr de adunări de popor.

În cete mari și dornice, țăraniii noștri se adunau în Ardeal, în Bănat, în comitatul Aradului să asculte pe deputații lor, vestitorii cuvântului celui nou. Până și în întunecatul Bihor răsuna pentru întâia oară glasul deputaților noștri. Dar aici se ivi o greutate: cine să vestească poporului adevărul în graiul lui curat și simplu, în pildele lui frumoase și clare? Russu Șirianu a fost salvarea. El știa vorbi vioi, aprins și sugestiv, cu icoane și pilduri, cu glume și pișcături la adresa stăpânilor, totdeauna limpede și pe înțelesul poporului. Oratoriei sale se atribuie succesul acelei serii de aproape o sută de adunări de popor, cari au pregătit alegerile generale și ne au dat un număr aproape îndoit de deputați.

Ce ziarist, până astăzi Russu-Șirianu a

rămăas neatins în genul său. Și aici el a fost mai presus de toate agitator.

Era ceva vioi și scâpărător în scrisul lui, ca niște descărcări electrice cari se succedau repede și țineau pe cititori într-o neconținută atențiune. Nu suferea de adâncimea și pletora ideii, de lărgimea prea mare, prea abstractă a concepției; la el gândirea imediat se concretiza și se întrupa în imagini, prindea forme plastice și conturi hotărâte. Și pentru aceea el a fost de sigur un artist.

Russu-Șirianu a fost hotărât un talent literar. Dacă politica cu lacomia ei egoistă nu l'ar fi cerut pentru sine, el ne dăruia și mai mult decât volumul de nuvele ce ne lasă ca dovadă a darului său de povestitor.

Russu-Șirianu nu a fost, de sigur, un cap filozofic, un cugetător, care să desvoalte teorii politice originale, care să disece situații cu scalpelul analistului nendurat. El nu făcea filozofie, el predica și aprindea, încuraja și muștra nu după teorii, ci după trebuințele zilei. Ca și arta istrionului, a cântărețului, arta gazetarului care era și el, este gloria unei zile, nemurirea unei clipe. Și Russu a trăit totdeauna pentru ziua de azi, dar clipa a trăit-o cu intensitatea maximală, simțind, sintetizând toată agitația, toată sbumarea ei efemeră, adâncă și trecătoare ca un vis, ca o beție dulce.

Stilul lui avea întotdeauna ceva nesfârșit de ușor, limpede și curgător. Avea o minunată înleznire și claritate a expresiei, cum nu a fost atinsă până acuma poate de nici unul din scriitorii născuți dincoace de

Două surori.

De Ioan Russu-Șirianu.

Una e Aurora, ear' cealaltă Silvia. Mamă nu au. Tatăl lor este proprietar în Potop, un sat împriștiat, departe pe valea Someșului, în sus.

De obicei toate surorile seamănă una cu alta. O asemănare însă ca în aceste două raritate. Pe Aurora, cea mai mare, am văzut-o întâia dată acum trei ani. Cea mai mică era dusă atunci la școală, în oraș. Zilele trecute am trecut iară pe acolo. Când am suit treptele casei lor, un adevărat castel între colibe de pe vale, mi-a leșit înainte una dintre surori. S'a uitat străin la mine.

— Cum, nu mă mai cunoașteți?... Sânt, — și-i spusese l numele.

— Din auzite vă cunosc...

— Dar, ne-am și văzut... Nu vă aduceți aminte, acum trei ani, când am făcut excursiunea la peșteră. V'am scris și în album.

Începu să zimbească.

— N'am fost eu, ci sora mea cea mai mare.

— Cum, nu D-voastră sânteti d-șoara Aurora?

— Nu, eu sânt Silvia... O, mulți au pățit așa; nu te scuza; e vina noastră: prea semănăm una cu alta.

Am rămas, în adevăr, uimit, mai ales după ce le văzui alături pe amândouă.

Aurora se deosebia numai prinr'atâta, că era puțin mai dezvoltată: împlinise acum douăzeci de ani. Iar' Silvia era abia de șaptesprezece. Încolo aceeaș statură înaltă, același cap: păr bogat, albastru de negru, ochii mari, de un verde, cum

nu se mai află; sprâncenele subțiri și fine; genele mari și dese împrumutau feței un aer melancolic; nasul drept și o guriță numai cât un bobocel de trandafir... Totul înrânsele era o frumusețe desăvârșită, și întru toate se asemănau până la cea mai intimă ondulație a vocii ori mișcare a trupului.

Duceau o viață retrasă, monotonă chiar. La oraș, care era departe, nu mergeau decât rar. Singura petrecere o aveau vara, când veniau pe acolo prieteni și cunoscuți în excursiune. În sat, afară de un popă bătrân, în colo alt cărturar nu era.

A fost deci un adevărat eveniment pentru ele, când în toamna trecută veni în sat un doctor tânăr. Vor mai avea, își ziceau, cu cine să steie de vorbă. Bucuria lor era cu atât mai mare, cu cât noul medic de circumscripție era nu numai tânăr, dar' totodată și vioiu, plin de umor, ba pe de asupra și de o remarcabilă frumusețe. Isprăvisse studiile numai cu puțin înainte de-a fi fost numit medic.

Se împrieteniră foarte iute. Doctorii au avantajul de-a fi bine primiți în orice casă. Cu atât mai bine și mai bucuros în case unde sânt fete mari.

Proprietarul, d. Bîndu din Potop, era și el — tată. Se bucura și pentru sine și pentru fete. Abia că a făcut cunoștință cu doctorul deja și observă că vremea trece mai iute. După prânz, avea cu cine să steie de vorbă la o ceașcă de cafea ori chiar la un pichet, seara la un ceaiu cald, ba făceau până chiar și politică. La început fetele erau vesele, că văd pe tatăl lor petrecând bine, iar' în

urmă sfârșiră prin a se îndăgosti amândouă de doctorul.

S'ar crede că numai în romane se înamorează așa iute. Și cu toate acestea, ce putea fi mai natural decât ca după câteva săptămâni Aurora să iubească pe doctorul, care nu scăpa nici un privilegiu de a i se face plăcut fetei.

Azi o vorbă galantă, mîne o privire caldă, apoi o strângere de mână în taină, treptat-treptat, și sugeră fetei gândul că adecă de ce nu s'ar iubi —?... La acea vârstă, și ne întâlnind alți tineri, ear' pe doctorul văzându-l ore întregi în fiecare zi, — într'un sat, unde și poșta vine numai de două-ori pe săptămână, era firesc, ca sufletul Aurorei să se pătrundă tot mai tare de nevinovatul ei amor, ca ea să n'aibă altă preocupățiune decât gândul fericit că medicul o iubește și are să o eie de nevestă...

Ajunse, încât în primăvară boteza trandafirii după numele lui și n'astepta, ca altă-dată, înfloritul pentruca grădina să fie frumoasă, ci ca să-i poată trimite lui flori... Când îl vedea, o dulce moleșală o cuprindea, și ce n'ar fi dat, ca seara el să mai șează, numai să-l tot privească și să se cutremure supt razele ochilor lui... O, când n'ar trebui să se mai ducă, ci să steie cu toții împreună în casa părintească și el să fie al — ei. Eată dorința ce o stăpânia, de par'că nici nu-și putea închipui viața astfel...

Iar' Silvia?

Cu acea timiditate, care le face atât de adorabile pe fetele tinere, ea se ascundea adesea și de sora ei și de doctorul, ca cu atât mai mult să se gândească la dânsul. În fiecare zi își reamin-

Carpați. Nu avea nimic din greoiciunea și leștul de forme și expresii greșite al ardelenilor. Fraza ca și ideea mergeau totdeauna înainte, sigur, fără ocoluri, fără repețiri, fără piedici. Era aceasta nu numai o calitate câștigată în România, dar de sigur și un dar venit dela natură, o moștenire a pământului său natal, Siria, care a dat naștere și măestrilor povestitori Slavici și Mera. El este o dovadă mai mult că dacă cultura națională fecundează solul acestui pământ binecuvântat al Aradului, neamul nostru de aici poate și el contribui la simfonia culturii românești generale, îmbogățindu-o cu nota sa specifică regională.

Dacă gazetăria și cultura românească a pierdut pe Russu-Șirianu, pierderea cea mai adevărată și adâncă este însă a ziarului »Tribuna«. Deși în lunile din urmă el încetase a ne mai colabora, el a fost al nostru, l-am considerat ca pe unul dintre noi, precum și el se socotea și acuma gazetarul »Tribunii«, omul care prin munca sa uriașă a creat un ziar cu o notă deosebită, cu un rost hotărât în politica și în presa românească. În palatul care s'a ridicat, în sens material ca și moral, munca lui este piatra cea mai mare din temeliea lui și va forma totdeauna țaria și gloria »Tribunii«.

Funerariile.

București, 27. Decembrie (Dela corespondentul nostru special). Astăzi, la orele 3 d. a., s'au înmormântat în cimitirul Sfântul Dumitru rămășițele pământești ale regretatului I. Russu-Șirianu. Slujba bisericească a fost oficiată de patru preoți. La înmormântare a asistat lume multă și distinsă.

S'au depus o mulțime de cununi, între cari: câte o cunună, cu tricolor, din partea partidului național-român din Ungaria, din partea Ligei culturale, a clubului deputaților, a Cercului românilor de peste munți, a red. »Tribuna« din Arad, a sindicatului

presei din Ungaria și Transilvania și a sindicatului presei din România.

La mormânt a vorbit dl Procopiu, președintele sindicatului presei din România, în numele acestui sindicat, apreciând meritele mari ale răposatului ca ziarist; dl Ștefan Pop în numele Ligei culturale aducându-i elogiul pentru munca mare culturală, și dl Ion Scurtu în numele partidului național și al clubului deputaților români din Ungaria, arătând meritele lui mari câștigate în lupta pentru cauza națională.

(Reprezentantului ziarului și al sindicatului presei române i-s'a refuzat în momentul din urmă liberarea pașaportului, așa încât nici ziarul, nici sindicatul presei n'a putut să-și ia cel din urmă rămas bun dela tovarășul credincios care a fost Ioan Russu-Șirianu! N. Red)

Condolențe.

În afară de depeșele noastre, din Arad s'au expediat, pe adresa văduvei, telegrame din partea tuturor fruntașilor. Au condoleat familia Oncu, dl Roman R. Clorogar, familia Sava Ralcu, familia Ștefan C. Pop, familia Sever Bocu etc. La adresa noastră a sosit din partea confrăților dela »Gazeta« următoarea depeșă:

»Tribuna«

Arad.

Numai noi știm, ce înseamnă o pierdere ca asta și ne asoclem la condolențele pentru fondatorul »Tribunei«.

»Gazeta Transilvaniei«.

Reminiscențe.

Sărmanul Rusu!

A murit înainte de-a fi putut să vadă noul lăcaș al »Tribunei«, pentru a cărei înflorire jertfise și el aproape 13 ani de muncă neobosită. El n'a avut parte decît de odăile ascunse și modeste în cari dragostea de neam și încrederea în viitor se luptau cu multele și marile mizerii ale începutului de gazetă. Trei inși la o meșcioară încărcată cu vrafuri de gazete și cărți, alături o altă meșcioară cu registrele administrației: patru inși într-o cameră, redactori și administrator.

Rusu nu s'a plîns, însă, niciodată. Era întotdeauna cel dintîi care venia în redacție și cel din urmă care ieșea. Chiar și în anii din urmă, cînd boala începuse

să-l chinuiască, își făcea datoria cu abnegație uluitoare.

Blînd, chibzuit, simpatic la vorbă, era întotdeauna vesel și glumeț, de-ți era mai mare dragul să stai cu el de vorbă. Numai iarna, cînd gerul ne împiedeca să ținem ușa deschisă, izbucnea cite-odată.

»Mai dați-o dracului de țigară! Dacă vreți să fumați în redacție, de ce nu ieșiți afară?«

Rusu nu fuma, nu bea, nu căuta distracțiile de cafea și birturi: distracția lui era scrisul și cititul.

»Măi, voi cheltuiți pe zi cel puțin 30 crețari pe tutun: 9 zloți pe lună, 100 de zloți pe an, 1000 de zloți în 10 ani. De ce nu vă lăsați și voi de tutun? Uitați, eu de zece ani n'am mai fumat.

— Și unde e mia ta economisită prin nefumat?« îl întrebam noi și Rusu începea să rîză, ne da din nou dracului și a doua zi ne aducea el cite-o țigară.

Avea și el nota aceasta comună tuturor gazetarilor: era vecinic lipsit de parale. Odată, era în 1903, pe vremea alegerii de deputat dela Dobra, unde Dr. Vlad își pusese candidatura inaugurînd epoca activității parlamentare, — Rusu se duse și el la Dobra pentru a sprijini acest început.

Orator bun care știa vorbi pe graiul poporului cum puținii alții, prezența lui la Dobra era o garanție a izbîndei. Poporul asculta de el ca de-un proroc și nu-și mai lua ochii dela gura lui.

»Toate ar fi bune! îl întrerupe în mijlocul discursului un moșneag, — dar avem știre că împăratul nu dă dreptul să alegeți și domn de-al vostru!«

— Cine v'a spus așa nu v'a spus adevărul! — răspunde Rusu. — Uite, aici ne-a venit carte dela împărat că aveți dreptul să alegeți și domn de-al vostru — și Rusu scoate din buzunar, la întimplare, o hîrtie și o filfăie deasupra capetelor mulțimii... Era o poliță protestată. Dar poporul a fost cîștigat și Vlad a fost ales cu mare însuflețire.

Povestea plin de vrajă, se pornia cite odată la vorbă și ne povestea ore întregi despre trecut. Se opria mai cu drag la vremile petrecute în Sibiu, în redacția Tribunei vechi, la care muncise alături de Eugen Brote, Septimiu Albini, Gheorghe Bogdan-Duică, Gheorghe Coșbuc și alții.

Ne spunea cum porniau Sîmbăta, după terminarea gazetei, la Reșidar, la părintele Iosif — răposatul tată al poetului nostru Goga — care îi aștepta întotdeauna cu masa întinsă și ulcioarele pline de vin.

Rusu era de obicei oratorul festiv și vorbea cite un cîias, cu spirit și haz, despre tema ce i-o da unul sau altul dintre cei de față...

Pe vremea revoluției din Serbia, în vara anului 1903, era fierbere mare în redacție... »Tribuna« noastră avusese un mare succes de gazetărie, anunțînd cea dintîie sîngeroasele evenimente din regatul vecin. Rusu plecase la Belgrad pentru a ne raporta despre

tia ce i-a zis și cum a privit o ieri. Îl analiza apoi: părul, da, părul lui îi mai place, fiindcă nu și-l desparte, ci-l lasă așa într-o neregulă poetică; mustățile de asemeni îi sed bine, numai că grozav ar dori să-l vadă odată, cu barbă, trebuie să fie și mai frumos, barbă neagră, neagră, lar' fața albă, cam palidă... A, îi place atît de mult fața palidă... la institut a avut o prietenă, care a bătut oțet și a înghîțit cretă numai să fie palidă... Ș-apoi ce dinți mărunți și albi are, ca o femeie... și e înalt; ea numai până la umeri îi ajunge: s'a observat odată bine în oglindă...

Mai mult îi plac totuși ochii lui, de sigur că ochii îi sînt mai frumoși: negri și strălucesc mereu... mai ales cînd se uită la ea... Așa credea, și credința aceasta o încălzia; își apăsa tîmpele, i-se părea că svăcnesc... Și el o place, hotărît că o place. Nu i-a spus-o, dar' ea știe, și dacă el se ocupă mai mult cu sora ei, e pentru că așa se cuvine: Aurora e mai mare, umblă și la baturi, e fată de măritat... Ce păcat, că nu s'a măritat încă. Doctorul n'ar trebui să mai aștepte, n'ar avea de ce să se sfiască, ci ar cere-o, căci, în fine, altă pedecă nu e; vârsta o are: a trecut de șeptesprezece ani.

Inchipuirea caldă a celor șeptesprezece ani o făcea apoi, ca să nici nu mai vorbească cu Aurora despre doctorul... »La ce să o înfristez?« — își zicea, căci primul lucru ce ar trebui să i-l spună, ar fi să-i mărturisească — dragostea lor! Silvia ar fi jurat, că ei, — doctorul și ea, — se iubesc...

Aurora se conducea și ea, față cu sora-sa, de aceleași considerațiuni. La ce să-i vorbească despre iubirea ce i-a inspirat doctorul? Ar deștepta

numai într'ansa dorințe, care, neputîndu-se împlini, ar face o să sufere, poate chiar să o învidieze... cînd i-ar spune ce fericită e, cum doctorul par'că a cuprins-o odată peste talie...

Și astfel, din prea mare gingășie, ele își vorbeau tot mai rar și mai puțin, pe nesimțite suflitele lor se depărtau unul de altul.

Într-o Duminecă avuseră oaspeți, printre ei și un tinăr proprietar, dl Filip, din satul vecin, care ceruse odată mâna Aurorei. Tatăl ei n'a dat-o, zicînd că n'o mărită încă. În realitate însă, văzuse că fiică sa nu-l prea vrea. Tinărul proprietar spera să fie mai norocos acum, căci trecuseră de-atunci doi ani.

După ce oaspeții plecară și cele două surori rămăseră singure, Aurora nu putu răbda să nu întrebe:

— Cum ți s'a părut seara aceasta doctorul?

— Mi-a plăcut mai mult dl Filip pare a fi un om foarte cum se cade. E atît de liniștit. Doctorul prea a fost sgomotos, zise Silvia.

— Dragă, dar' de nu era el, am fi putut oare să petrecem așa de minunat? Va fi om bun dl Filip, dar' prea e din cale afară tăcut. Ș'apoi chiar cînd vorbește e atît de serios, de par'că ar fi un judecător.

— Cu toate astea... zise Silvia. Nu termină însă frasa, căci deși ar fi voit să l laude, nu știa ce să spună despre tinărul proprietar. Ca să l compare cu doctorul nu-i venia; la ce să o înfristeze pe Aurora, arătîndu-i, cît de mult îi este el inferior.

Aurora nu putea nici că, deși ar fi vrut, să spună cum se bucură, că nu s'a măritat anul trecut.

Conversația deci se curmă.

Cele două surori își poștiră noapte bună și stingînd lampa, rămăseră în suflet cu aceeași lumină: gîndul la doctorul.

Trăiră așa, într'o rezervă silită, până în toamnă. O, timpul acesta de nespus zbucium pentru amîndouă! Iubirea curată, ce o aveau una față cu alta, le făcea să se îngrijească tot mai mult de momentul, în care își vor destăina dragostea, căci, în sfârșit, doctorul va trebui și el să se declare, s'o ceară — spera Aurora... Din parte-l, Silvia se gîndia la durerea ce va trebui să simtă sora ei, cînd doctorul o va cere pe dînsa.

Iar' medicul, om umbiat prin lume, știa cum să le țină pe amîndouă calde.

Spre sfârșitul toamnei se întîmplă însă un eveniment tot atît de mare, ca și cel petrecut cu un an înainte: doctorul își lua concediu pe două săptămîni. Unde s'o fi ducînd, pe timp urît și ploios? se întrebau fetele. Nimic mai ușor însă pentru el, decît să le spună cauze puternice, ca e-l fac a se depărta: afaceri familiare, și apoi mai trebuie să se repedă și până la Viena, să-și cumpere unelte medicale... Fetele nu se îndoiu de loc, că el se desparte cu greu, și că abia așteaptă să se întoarcă în »raul lor dulce«, așa își desmierdau acum satul ascuns între munți.

Trecuseră însă două săptămîni și peste concediu, și medicul tot nu se întoarse.

— Mă mir, că nu ne scrie, zise cam cu frică Aurora.

— Va fi foarte ocupat... Afacerile familiare nu vor fi mers așa de ușor, cum și-a închipuit... ori e pe drum, zise Silvia.

împlărilor ce se succedau. Intr-o zi primim o telegramă în care ne telegrafia »Cîteva strade din Belgrad au fost incendiate de revoluționari. Belgradul e amenințat să ajungă o mare de flăcări«. Nu știam ce să ne facem. Știrea nu ni-se confirma din nici o parte. Dar am publicat-o la îndemnul unui coleg.

»Rusu e prea bun gazetar decît să dea știri false. Chiar dacă n'ar fi adevărată știrea, decît să dea de rușine gazeta — mai bine dă el foc Belgradului...« Și am publicat știrea care, a doua zi, a fost confirmată.

Da, Rusu era prea bun gazetar decît să fi dat de rușine gazeta lui. Scria cu o ușurință rară și vervă științifică. Abia intra în redacție, cu cinci-șase gazete subsoari, se și pune la meșcioara lui și rîndurile curgeau gîrlă, — limpede, neferite, bine chibzuite... Muncia cît doi, numai să nu apară gazeta cu întîrziere... Isprăvindu-și lucrul se ridica, ne făcea semn cu mîna »La revedere! Și grijii să păstrați ceva în gușă pentru numărul de mine!« — ieșea liniștit, cu pași mărunți și măsurați...

De aici din depărtare, colegii tăi de odinioară îți sîrîng mîna pentru cea din urmă dată... Ai pornit și pe drumul lung și necunoscut — cel dinții!

»La revedere, Rusule!«

În iarna anului 1905, pe vremea memorabilelor lupte electorale, tinerețea universitară din Budapesta era frămîntată de-un neastîmpăr chinuitor în așteptarea veștilor despre rezultatele alegerilor de prin cercurile, unde candidații romîni înfruntau c'o extremă îndrîjire teroarea administrației. Fiecare nouă izbîndă era colportată c'o iuțială nervoasă dela cafenea și era primită cu izbucniri entuziaste, în vreme ce veștile ce anunțau căderea vre-unuia dintre candidații noștri ne indispușeau și ne smulgeau vorbe pătimașe la adresa tîrșugilor și a stăpînirii.

Vesta care ne-a adus înfrîngerea lui Rusu Șirianu la Chișineu ne pricinuișe poate cea mai vie durere, cîci agiul conducător al »Tribunei din Arad« era deja de mult consfințit în inimile noastre ca idealul gazetariului romîn. Cu atît mai generală și mai efusivă ne-a fost însușirea cînd în 11 Februar Russu a reușit totuși la balota.

Peste cîteva zile el era să-și facă apariția pentru înfrîngerea în cameră și noi eram cuprinși dinainte de un sentiment de mindrie cînd ne gîndeam la galleria frumoasă a deputaților noștri, ilustrată acum și mai mult, în mijlocul deputaților unguri, prin figura de-o bărbăție impunătoare a lui Ioan Russu-Șirianu.

Se instituiseră un comitet, care avea să-l întîmpine la sosire pe Russu la gară și să-l aducă în mijlocul studenților, cari îl așteptau într'un restaurant arătat anume pentru manifestația entuziastă ce pregăteau celui dintîi deputat ziarist al nostru.

A fost o seară în veci neuitată, pentru toți cîți au avut norocul să fie atunci de față la sărbătorirea lui Russu. Înfrîngerea lui simpatică, de-o vie asemănare cu a lui Eminescu; vorba lui limpede și curgătoare; spiritul scăpător ce pune în fiecare vorbă; privirea lui deschisă și vivacitatea efusivă a temperamentului său, ne cucerise dela cea dintîi clipă și ne trezise admirația. Poate nici odată nu ni-se împlinise cu atîta prisos o iluzie, ca cea ce ne-o făcuseră despre Russu-Șirianu.

— Totuși, putea să scrie... E o lună la mijloc, continuă Aurora și un fior o străbătu... par'că s'ar fi despărțit ceva din suflet.

Silvia o privi cu un fel de compătimire, care se schimbă apoi în năcaz: »Decă de ce Aurora să se intereseze atîta?... Ce o importă?»

Nu mai vorbiră de aci încolo nimic despre doctorul.

Cîteva zile după aceasta, d. Bîndu, întorcîndu-se dela primărie, zise:

— Veste mare, fetelor!

Înima lor căuta să le fugă din piept. Erau sigure că despre doctorul e vorba.

— Ei, nu sînteți curioase să aflați?

— S'a întors d. Carpen? — așa l chema pe doctorul, — întreba Aurora.

»Desigur s'a întors«, — se gîndia Silvia.

— Nu!... Ceva și mai și...

Aurora se roși, iar Silvia se făcu galbenă ca ceara.

— Căpătăm doctor nou, zise d. Bîndu, pentru că d. Carpen își va da poate demisia... I-au ales, pare-mi-se, într'un loc mai bun, la oraș. Cam așa e informat doctorul, care-l înlocuiește pînă ce va face nouă alegere... Mi ar părea rău, căci a fost un tînar de treabă, am petrecut bine împreună.

D. Bîndu se opinea să spună aceasta cu vocea mai veselă, să nu se vadă, că li pare tocmai așa rău...

Până tîrziu în noapte, el a rămas cu noi, înlînțindu-ne mințile cu verba-i scăpătoare, cu siguranța uimitoare cu care stăpînia o limpede și bogată frază romînească. Stenografiata vorbele lui, ele s'ar fi închiegat în rînduri clare și lipsite de orice greșală de logică, stil și limbă. Aceiaș îndemînare neîntrecută o avea Russu și în scris, și am înțeles atunci taina unei productivități atît de exuberante cum a fost productivitatea lui.

Dar Camera a fost disolvată în curînd și noi a trebuit să renunțăm de-al auzi cuvîntînd în camera ungurească. Cît a stat la Budapesta, el era mereu în mijlocul studenției, iar studențimea îl împrejmuia cu dragoste întotdeauna. Mulți înși dintre noi au părăsit de-atunci pragul universității și s'au remarcat în viața noastră publică cu nume frumoase și mulți își vor mai aminti încă cu drag poveștile și îndemnurile frumoase ce ni-le semănase în suflet Ioan Russu-Șirianu.

Impresii dela procesul Friedjung.

— Dela corespondentul nostru. —

Viena, 10/23 Dec.

Și astfel, procesul coaliției sârbo-croate s'a terminat cu o înfrîngere completă a d rului Friedjung și deci a ministerului de externe. Deputații dietei din Agram, cari printr'o volnicie fără seamăn în analele parlamentarismului sînt împedicați dela exercitarea dreptului lor de reprezentanți al poporului, au venit la Viena, pentru ca acei în fața juraților, dar mai ales în fața reprezentanților presei din lumea întreagă, să se arate odată în mod clar și fățiș cari sînt acuzațiile ce dintr'o sorginte tenebroasă li-se aduc mereu, și mai ales să se vadă dacă aceste acuzații sînt îndreptățite ori nu.

Trebuie să declar că dela început simpatiile mi-au fost de partea coaliției. În imensa »tribună« a presei — pentru acest proces s'au amenajat primele cinci bănci cu un total de peste 60 de locuri pentru presă — se formase un colț de »opozanți«. În jurul marcantelor personalități ale dlui Steed, corespondentul ziarului »Times« și a deputatului profesor Masaryk, se grupaseră acela cari dela început erau de partea croaților. Se afla printre dînșii drul Dudan, corespondentul »Tribunei« din Roma, gurallva și insinuanta doamnă Rose, corespondenta nu știu cărui »Daily« englezesc, care la fiecă intrerupere de ședință apuca de piept vre-un nenorocit coleg ca să-l întrebe:

— Mals s'il n'en a pas pris, mon Dieu, pour guoi aurai-il dit gu'il en a pris«

Se mai aflau în grupul acela căți-va ziaristi sârbi și croați; și mai era un ziarist mittel, austriac de fel, dar corespondent al unui ziar american, care în fața lui Steed, zdrobit de personalitatea acestuia și de luminoasele lui argumente, bă-

guia căte un: »bine-înțeles«, »da, da«, »de si-gur«, pentru ca, imediat ce se afla departe de el, să peroreze contra nesincerității, șireteniei slavilor din sud. Tot aici mai stătea și d. Wilhelm Singer, președintele asociației generale a presei internaționale, care în ziarul său »Neus Wiener Tagblatt« lua cu mult foc apărarea lui Friedjung și a ziarului »Reichspost«, dar care nu se jena, ori de cîte ori se ivea o nouă dovadă a neseriozității »documentelor« lui Friedjung, să exclame: »Ce rușine«, ori, în semn de condescență pentru noi, străinii, în franțuzeasca lui nemțească:

Quel blamage!

Dela început, m'am alipit acestul cerc de opozanți. Nu că în partea cealaltă nu s'ar fi găsit oameni cu cari să-ți faci plăcere de a sta de vorbă. Era acolo atot știutorul Ludwig Mandl, un bun cunoscător al Balcanului, dușman de moarte al adversarilor monarhiei și prieten al prietenilor ei, partizan al României și admirator al d-lui Ionel Brătianu, care cunoștea de minune toate ițele acestui proces, căci contribuise și el la urzirea lor; era acolo d. Darotka, acel specimen de prim-redactor croat, venit să mintă la Viena în contra onoarei unui coleg și conațional și erau reporterii judiciari ai ziarelor »Neue Freie Presse« și »Reichspost«, interesați oareși cum în cauză.

Erau și de partea cealaltă oameni dela cari puteai afla multe fapte interesante, menite să te facă să cunoști mai bine istoria acestui proces. Dar imi era mai plăcut să mă aflu printre niște oameni, cari se indignau ca și mine cînd auzeau pe președintele curții, consilierul Wach, repetând cu emfază către reclamanți:

— Domnilor, aice sîntem în Viena, atîta vă spun.

D. Wach foarte mîndru de orașul d-sale; e dreptul său acesta; dar cred că aceasta nu-l îndreptățeste să insulte pe membrii coaliției toți oameni culți, crescuți în cultura europeană. Se aflau în fața justiției excelențe, foști funcționari din cei mai înalți, avocați, profesori, ziaristi, toți oameni cari știu să se poarte în lume și cari, chiar dacă sînt din Agram, nu sînt crescuți în așa fel, încât d. președinte să fie nevoit să le puie cum se poartă lumea la Viena.

De altfel, nu era acesta singurul »gest« greșit al dlui Wach. D-sa a uitat că dacă avea în față interesul monarhiei, (unii zic că nici faptul că tocmai acum este vacant locul de vice-președinte al curții de apel din Viena nu-i tocmai străin de purtarea lui), interese pe cari, de altfel, nu le a putut salva, a uitat, zic, că avea în față reprezentanții opiniei publice din lumea întreagă, milioane de cetitori, reprezentați prin corespondenții ziarelor, veniți să vadă cum justiția vieneză judecă niște oameni veniți de bună voie să se puie supț protecția ei. Și d. Wach a uitat a fond aceasta.

Fetelor par'că li-ar fi luat cineva graiul, iar pe inimă li ar fi pus o nemăsurată povară... Voiau să zică ceva, ca tatăl lor să nu le vadă așa ulu te, dar vorba li-se opria în gâttej.

— Ei, nu i nimic, continua d. Bîndu, convins că pe fete le doare știrea ce li-a adus; o să alegem altul, unul mai în vîrstă, care să nu ne lase așa de grabă. Tinerilor, de cînd lumea, le place să umble, să schimbe locul.

Scoase din buzunar ziarele, le dete fetelor, și eși din cameră.

Afară era vreme urâtă. Ploaia lovia monoton în ferestri; fetele priveau afară triste, fără de a-și adresa un cuvînt una alteia.

Stătură mult așa, cu jurnalele în poală, fără de a le desface măcar. Aurora își întoarse capul, ca soră-sa să nu o vadă și în ascuns ștergea lacrimile pe cari nu le putu opri, oricât ar voit să să le stăpînească, Silvia își lipi fruntea de geam: simțea că arde.

Un neastîmpăr o cuprinse, încât ar fi vrut să rupă, să spargă ceva, să se certe ori cel puțin — să vorbească cu cineva... Desfăcu nervoasă jurnalul și fugi cu ochii odată peste el. Il lua apoi iar' d'a capul. Părea că citește, dar din întreg câmpul de litere ochii ei nu apucau nici una... Își impuse din nou atenție: se uita lung la titule aruncînd-și într'una privirea peste ziar, spre Aurora... par'că auzit-o suspinînd!... Deschise la a doua pagină cu sgomot intenționat,

doar' va a'rage atenția surorii sale. Aceasta continua a sta nemișcată și cu fața tot întoarsă. Cu acelaș sgomot, Silvia trecu la pagina a treia. Silvia cu privirea de aci colo! De-odată se opri: un nume distinge bine, Dr. Stefan Carpen... supt rubrica »Logodnă...« Dar nu putu citi: literile jucau pe dinaintea ei, nu era în stare să le cuprindă în cuvinte, toată acea pagină i-se părea o pânză de jale, neagră și tristă... Își freca tîmplele doar' îi va trece buiguesala, și-și apăsa înimă, să-l astîmpere bătăile. Iar' cînd nu mai putu, cînd o cuprînsură convulsivă să plîngă și să țipe, se arunca în genunchi înaintea surorii sale, îi cuprînsură mijlocul și fără de a zice mai mult decăt: »ce-tește!«, — izbucni într'un plîns nervos, desperat.

Se scria anume în jurnal, că »bravul« Dr. Carpen s'a logodit cu »gentila« d-șoară Amelia, fica bătrînului doctor primar Schlieck... Istorie de toate zilele: »bravul« doctor lua și fata și clientela »bătrînului« doctor.

»Pe-o străină!« — zise despreșitor Aurora și se plecă pe umerii surorii sale. Se îmbrățișară, de par'că s'ar vedea după o lungă despărțire și plîngeau, descîrcînd în lacrimile lor o durere sfîntă, virginală...

...Lacrimile s'au uscat.

Cele două su-orii încep a zări viața în adevărata ei lumină.

Din acest punct de vedere, poate că avea dreptate să amintească reclamantilor că-s la Viena, căci de sigur că văzând purtarea președintelui ei aveau meru impresia că-s la procesul de înaltă trădare din Agram.

Martorii din Serbia au venit cu toții de bună voie să-și facă depozitiile; și dacă advocaților apărării li-se mai poate ierta tentativa de a-i înjosi și a-i arăta ca nevrednici de încredere, din partea președintelui aceasta a fost cu totul nedemn și nu denotă tocmai bună creștere vieneză.

Când un martor, fost ministru și vice-președinte al camerei sârbe, își termină depozitia, președintele întrebă pe avocatul lui Friedjung: — Mai aveți ceva de întrebat? Cred că puteți renunța! aceasta cu un gest care lasă să se înțeleagă multe. De sigur că și-ar fi exprimat mai corect gândurile dacă ar fi spus:

— Dă-i dracului, nu vezi că minte!

Când baronul Chlumetzki a declarat că a dat 200 coroane lui Supilo, președintele avea în față doi bărbați, amândoi până atunci nepătați. Supilo era omul care prin proplu-i talent și propria-i muncă a ajuns să joace un rol hotărîtor în viața politică a slavilor din Sud; Chlumetzky este un tinerel, fecior de bani gata, dornic să joace un rol politic, dar pe care averea singură nu-l poate aduce până acolo. Singurul avantaj al lui Chlumetzky este că-i german, pe când Supilo e croat. Și dacă președintele voia să creadă mai mult pe Chlumetzky, tot n'avea dreptul să spuie în gura mare:

— D Supilo și-a călcat cuvântul de onoare și domni din coaliție vor trebui să se gândească mult înainte de a continua relațiile cu dânsul.

Aceasta declarație nu trebuie s'o facă un președinte. De altfel chiar secretarul lui Friedjung mi-a declarat că recunoaște că președintele n'a fost obiectiv.

Și a făcut rău. Nu lui însuși; e drept că după tradiția austriacă, un magistrat despre care se vorbește numai astfel, este pierdut. De astă dată să circule cu insistență zvonul că d. Wach va fi numit vice-președinte al curții de apel în locul vacant. Se pare că în cercurile înalte în general nu s'au tras destule învățăminte din acest proces. Astfel, stăzi se zvonea că d-rul Friedjung va căpăta ocazional slujbă la care rîvnește de ani de zile, va fi numit profesor universitar.

Să sperăm însă, spre luada d lui Friedjung, că chiar de-or vrea să-l numească, nu va primi. Nu că nu merită acest post. Cu toate că din acest proces a ieșit învins tocmai pe teren istoric — n'a recunoscut de false niște documente falsificate în mod cât se poate de copilăresc — totuși toate părțile, amici și adversari l-au recunoscut meritele de savant istoric. Dar prea ar mirosi a răsplătă pentru un serviciu destul de murdar, făcut unui om care are ca singur merit că ocupa cea mai înaltă slujbă civilă a monarhiei.

D-rul Friedjung a pierdut enorm în acest proces. Bucurându-se de un renume excelent în societatea vieneză, recunoscut ca cel mai mare istoric al Austriei, membru al Academiei, dânsul a început procesul cu mult avânt și multă încredere în sine. Primul său discurs, care a ținut câtva ore, a fost o adevărată filipică contra coaliției sârbo-croate; rostit cu o voce clară, cu o mare surprință de exprimare, dar în același timp cu exagerată, cu gesturi largi, discursul acesta arăta pe omul care se bizuie pe sine însuși care nu repetă ce i-a spus altul, ci s'a convins prin propriile sale cercetări serioase, la cari se pricepe de mi une în calitatea sa de savant istoric. Dar întreg acest edificiu de documente s'a arătat, dela prima discuție serioasă, ca fiind clădit pe nisip. Se vorbește în ele despre un împrumut de 90 milioane, ce e pe cale să se încheie, când în calitate împrumutul acesta fusese încheiat cu un an mai înainte; se vorbește despre coaliția sârbo-

croată în timpul când sârbii și croații se combatteau încă la cușite; se prezintă drept un raport al primului șef de secție Spalacovici un document scris de o persoană despre care experții spun că nu cunoaște nici limba, nici gramatica, nici ortografia sârbească. Dar chiar modul cum a fost prezentat acest document!

Friedjung declară însuși că a avut originalul în mână; în loc să-l fotografieze, dacă a trebuit să-l restituie, pentru ca să se dovedească că e scris de mâna lui Spalacovici, el pune pe o domnișoară să-l copieze; această copie o dă la tipar și o corectură o aduce ca argument în fața justiției! Și asta o face un savant istoric! Iar când i se spune că documentul conține greșeli ce nu se pot atribui lui Spalacovici, el răspunde că poate a greșit domnișoara, ori zetarul, ori corectorul. Și cu astfel de argumente, »marele istoric« începe Don-Quichoteasca luptă contra unui popor întreg, a unei întregi concepții politice.

Nu, dl Friedjung a eșit din acest proces distrus complet.

A părăsit pentru un moment cabinetul dsale de istoric și arhivele cu hrisoave vechi pentru ingrata slujbă de scrib al unui om incapabil, dar merit să conducă evenimente mari, și s'a rătăcit pe drum.

Greu va mai regăsi drumul ce-l va readuce la tichita viață de savant respectat, iar de-l va regăsi vre-o dată, teamă ni-e că de va mai bate la chillă cu hrisoave, i-se va răspunde că nu mai are ce căuta acolo.

Călugării să nu se amestece în viața lumească; rămie cu sfinții întru cele sfinte.

Și fiindcă veni vorba despre dl Friedjung, să vorbim și de celalt acuzat. Nu de dl Ambros, care a stat în fața juraților, căci el nu contează, ci de dl Funder, care a stat în fața opiniei publice.

Dl dr. Funder este cunoscut ca un foarte talentat ziarist; este cel mai bun ziarist dela foile clericale din Viena; este foarte conștiincios, munceste mult stînd regulat în fiecare noapte până la două ori trei în redacție, pentru ca să nu străbată în ziar nici un rînd fără să fi trecut prin mîna lui.

D. Dr. Funder a greșit și el; s'a bazat pe documente falsificate când a acuzat coaliția sârbo-croată că a luat bani din Serbia. Totuși lui nu-i putem face nici o vină. Să nu se creadă că este spiritul de colegialitate care ne face să-l apărăm. De loc, dar este fapt că orice ziarist ar fi procedat ca și dânsul. D-rul Friedjung este istoric, el a spus juraților că documentele sînt autentice, nu pentru că așa i-s'a spus, ci pentru că el, marele istoric, le-a constatat ca atare. Dar d. Dr. Funder este ziarist; d-sale i-s'a spus la ministrul de externe:

— Iată avem aceste documente, din cari reeșă tradarea coaliției. Vezi-le.

D. Dr. Funder le-a văzut; dar d-sa nu este chemat să le recunoască, de-s veritabile ori false. Dacă-mi spunea mie d. Aehrenthal că-s veritabile, îl credeam și eu. Și din această credință, d. Dr. Funder și-a dedus poziția pe care a luat-o, împins fiind de sentimentul patriotic și de datoria sa de director de gazetă. De aceia chiar d. Dr. Funder n'a trebuit să ceară scuze coaliției, d-sa a declarat numai că »prin seria de articole înscrinate și-a făcut numai datoria de ziarist«, coaliția a admis aceasta și s'a mulțămît cu această declarație.

Ar trebuit să mai vorbim despre advocați, în special de drul Harpner, un spirit ascuțit, care un moment nu și-a pierdut zimbetul de pe buze, care ca un leu sărea de câte ori găsea vre-o contradicție în documente ori vre-un argument pentru clienții săi; ar trebuit să vorbim

despre reclamanți, despre Supilo, Dr. Dușan Popovici, Pribicevici, despre ziaristii croați veniți la proces, despre martorii camititelui Chlumetzky, Vinjosul Zagorac, delicatul Marcovici ori iscusitul Spalacovici. Poate în alt articol; de astădată vreau numai să vorbesc despre un personaj care n'a apărut la acest proces, care n'a fost numit decât de prea puține ori, dar al cărui spirit distrugător a planat ca un cauchemar asupra întregelor dezbateri. Ați înțeles că este vorba de contele Aehrenthal.

Nimeni nu s'a îndoit vre-un moment că e este spiritul conducător al acestui proces.

Nesatisfăcut de laurii câștigați pe câmpurile crizei, nemulțămît de faptul că Austria a câștigat un mare succes, deși d-sa era conducătorul politicii externe, d. Aehrenthal a vrut să și câștige laurii și în țară. Se pare că în Ungaria n'are noroc; amica lui, coaliția, pleacă și votul universal e pe cale să devie realitate. Și odată cu aceasta a avut de suferit și înfrîngerea din sala curții cu jur din Viena.

Zeci de mii de lei a plătit ministrul de externe spionilor și trădătorilor din Belgrad ca să capete documente și ei i-au astupat ochii cu lacrimificate grosiere. Și nu-i destul atîta: întregă lumea poate vedea cum procedează d. Aehrenthal în Belgrad. Oamenii de stat de-acolo trebuie să tremure la fiecare vorbă, la fiecare gest, ca nu cumva să fie trădați lui Forgach, șeful suprem al spionajului austriac din Belgrad.

Contribui-va aceasta la restabilirea bunelor relații dintre Serbia și Austria și concordează cu declarațiile de pace ce d. Aehrenthal meru are pe buze? S'o răspundă cititorii?

Convenția comercială cu România. Ziarul »Neue Freie Presse« publică în numărul său de astăzi un articol în care își exprimă părerea că deși convenția austro-română a fost admisă de parlamentul austriac și român, vor mai trece câteva săptămâni până la ratificarea definitivă.

Intârzierea aceasta după părerea ziarului vienez — ne telegrafiază corespondentul nostru — e criza din Ungaria, unde trebuie să se statorească mai întâi un guvern de muncă, până să va putea proceda la ratificarea convenției.

Slavii și reforma regulamentului camerei din Austria. Ziarul »Den« din Praga publică — cum ne telegrafiază corespondentul nostru — un articol iscălit de deputatul ceh Kramarcz, în care acest inițiator al reformei regulamentului de camera din Reichsrathul Austriei spune că abia acum s'au învederează însemnătatea reformei electorale. *Votul universal a întărit elementul slav din Austria și, în urma revizuirii regulamentului camerei austriace, acest vot va trebui să se introducă în Ungaria întărind și acolo elementele nemaghiare.* Austria, pe viitor, va fi puternică și nu va mai oferi prilej de certuri și obstrucție, cari să se exploateze împotriva votului universal.

Ungurii apostrofați de un rus. Din pușderia de articole ale presei ungurești de Clujciun, reținem unul scris de cunoscutul publicist rus Alexandru Stolipin, redactorul ziarului »Novoie Wremja« și fralele primului ministru Stolipin. »Pester Lloyd« a cerut fruntașului ziarist rus un articol despre relațiile ruso-maghiare cu nădejdea că va putea obține dela el declarații de simpatie pentru unguri. Dl Stolipin declară ce-i drept că ajutorul pe care Rusia l'a dat în 1848 Austriei contra ungarilor este azi regretat

.. Cine vorește ..
să cumpere

Încălțăminte

fabricate în țară într-adevăr fine,
comode, elegante și durabile
acela să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

Sătmar — (Szatmár),

— Deák-tér —

(În casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghete bogat
asortat numai ghete și ciobote pregătite în țară
din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate,
fabricate imitate nu are și marfele sale în
privința execuțiunii drăgălase sunt neîntrecute.

La do-întă se pregătesc tot felul de
ghete și ciobote după măsură. ==

de cărturarii ruși. Adaugă, însă că studiul dlui Scotus Viator *Racial problems in Hungary* este foarte răspândit în Rusia și este mult comentat. Dl Stollpia declară că lumea nu înțelege motivul pentru ce slavii din Ungaria sânt asupriți.

Arată că direcția aceasta asupritoare în politica internă a Ungariei poate avea o înțurire păgubitoare asupra relațiilor dintre unguri și ruși. Încheie spunând că ar ajunge câțiva pași neînsemnați din partea ungarilor spre a satisface trebuințele slavilor din Ungaria pentru a desceara în Rusia un adevărat curent de simpatii pentru Ungaria.

Nu credem că apostrofarea asta a ungarilor din partea scriitorului rus ar putea schimba soarta slavilor din Ungaria. Este însă important că chestia națională din Ungaria e cunoscută și urmărită.

Tratativerile lui Lukács.

Criza.

Arad, 27 Decembrie.

Designatul prim-ministru desfășoară o activitate febrilă pentru a-și înjgheba cabinutul. El n'a reușit până de prezent să intre la o învoială definitivă cu nici unul dintre conducătorii partidelor ungurești, sânt însă semne că stăruința lui nu va fi zădarnică.

Din declarații ce a făcut pe seama publicității, transpiră o pronunțată nădejde, deși sânt ținute la un nivel foarte vag și nu tradează nimic în punctele programului pe care-și întemeiază norocul.

Starea de ex-lex s: apropiie aproape inevitabilă și poate că împrejurarea aceasta imperativă va provoca o limpezire grabnică a situației.

Lukács la șefii politici.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ladislau Lukács, designatul ministru prezident, a urmat sărguincios tratativerile cu bărbății politici, atât în sărbătorile catolice cât și azi. Tratativerile încă n'au dat până azi nici un rezultat definitiv.

Lukács a vizitat întâi pe Wekerle, — Sâmbătă la ceasul 12. La 3 și jumătate a fost la Justh acasă și a stat cu el până la 6. Îndată după ce ieșise Lukács, au venit la Justh, vice-președinții partidului independist Batthyány și Holló.

Duminecă înainte de amiază Lukács a primit vizita lui Justh. În decursul tratativerilor a sosit la Lukács și contele Batthyányi, cu care Justh s'a dus apoi la Holló. Cei trei conducători ai partidului independist au desbătut îndelung posibilitatea unei colaborări cu Lukács.

Duminecă la orele 12 Lukács a vizitat pe Francisc Kossuth, iar la 4 d. e. — conform înțelegerii ce avuseră dinainte — Lukács a primit vizita lui Justh. După plecarea lui Justh au venit la Lukács contele Batthyány, și Ludovic Holló. Seara Lukács a avut o întâlnire cu Fr. Nagy, vice-președintele partidului constituțional.

Azi, luni, Lukács s'a întâlnit din nou cu Holló și cu Batthyányi. Numai pe șefii partidului popular nu i-a cercetat Lukács.

Declarațiile lui Lukács.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). După dese sale întrevederi cu diferiții

șefii politici, Lukács a fost aseară la «Nemzeti Társaság» (Clubul național), unde la stăruința ziariștilor el a făcut următoarele declarații.

— Am urmat ieri tratativerile cu Justh, am discutat timp mai lung cu Wekerle, azi am vorbit cu Kossuth, din nou cu Justh, apoi cu contele Batthyányi și Holló, iar mai târziu cu Fr. Nagy. Nu vă pot face nici o destăinuire, deși știu că publicul mare așteaptă cu neastâmpăr să aflu vre-un rezultat. E însă vorba de chestiuni atât de delicate, încât le-ași strica numai cu declarațiile mele. Pot să vă spun numai atât că am fost primit de toți cu multă afabilitate și că n'am experimentat nici cea mai mică preocupare contra mea. Dificultăți, natural, mai sânt multe, sper însă să le pot învinge.

— Cu alte cuvinte, rezultatul tratativerilor n'a făcut o impresie bună? — întrebă un ziarist.

— Repet că nu pot destăinui nimic, că ar fi în detrimentul succesului meu să dau prin declarațiile mele temei unor combinații fantastice.

— Vizita ce ați făcut-o lui Wekerle, tot de tratativerile a fost reclamată?

— Cu Wekerle am avut numai o convorbire de orientare reciprocă. A fost întradevăr amabil și mi-a comunicat lucruri despre cari eu n'am avut cunoștință, în schimb însă și eu îi voi fi spus lucruri despre cari el n'a știut încă.

Declarațiile lui Justh.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru) Justh a declarat partizanilor săi că nu le poate da amănunte despre tratativerile ce-a urmat cu Lukács, căci nu voiește să pericliteze succesul final al tratativerilor. A constatat numai că da, există o bază de înțelegere și că de îndată ce se vor preciza punctele de înțelegere, le va prezenta spre dezbateră partidului.

Anevoiențele tratativerilor.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). »E. U.« spune că între Justh și Lukács sânt mari deosebiri de vederi însă în chestiunea băncii și în chestiunea sortării portofoliilor ministeriale. Lukács a făcut promisiunea că noul cabinet va adopta lucrările pregătitoare ale băncii autonome și ale neastârnării economice depline, a pus însă condițiunea, că în cazul când reforma electorală ar reclama prea mult timp decât ca până la 1911 să mai rămâie vreme și pentru aceste lucrări pregătitoare, să se prelungească privilegiul băncii comune.

Justhiștii vor la rândul lor garanții neîndoioase că termenul 1911 nu va fi sacrificat.

Consiliu de miniștri.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi la orele 4 a avut, loc un consiliu de miniștri. În publicitate n'a transpirat nimic, căci miniștrii s'au abținut dela orice declarații.

Conferința partidului independist.

Budapesta, 27 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi la orele 6 seara, partidul independist s'a întrunit ca să ceară șefilor lămuriri asupra

tratativerilor ce au urmat aceștia cu Lukács. Au luat parte la conferință 136 de membrii, deci aproape întreg partidul. Justh a anunțat conferinței că până de prezent nu s'a încheiat înțelegerea cu Lukács.

O mare manifestație împotriva proiectului de reformă electorală a lui Andrassy.

»Pester Lloyd« scrie următoarele:

Șefii mișcării agrariene din Ungaria proiectează o mare acțiune contra reformei electorale. În ziua de 16 Ianuarie va avea loc în Budapesta o mare manifestație generală a tuturor cercurilor agrariene și cu prilejul acesta va trebui să se ia o atitudine cu privire la reforma electorală. Un comitet compus din delegații tuturor nuanțelor de partide face pregătirile acestei manifestații și este intențiunea ca în fruntea ei să se puie câteva persoane cari nu s'au expus politiceste, dar cari se bucură în opinia publică de un bun nume. Un personaj de frunte al mișcării noastre agrariene care ia parte activă la această acțiune ne-a declarat următoarele:

Avem de gând de a discuta chestiunea reformei electorale numai din punctul de vedere al agriculturii. Manifestația noastră ar fi să se facă pe bază cât mai largă și avem intenția de a atrage în acțiunea noastră toate organizațiile noastre agrariene. Voim să aducem cât mai mulți delegați din provincie la Budapesta și voim să începem prin masele ce adunăm. În 16 Ianuarie va avea loc în Budapesta conferința asta generală. Ingrijirile noastre se îndreaptă mai ales contra întreitii pluralității, căci sântem convinși că nimeni nu o dorește. Unii dintre noi, cei drept, sânt pentru votul îndoit, întrucât un cens intelectual va trebui să asigure unor clase de alegători câte două voturi. Nu ne învoim nici cu fixarea arbitrară a numărului alegătorilor. Ar fi absurd a se fixa numărul acesta cu 27 milioane. Dorim firește sporirea considerabilă a numărului de voturi, dar în privința asta trebuie urmăriți unele principii fundamentale. Cereți știința de carte, ca condiție pentru dreptul de vot; căți locuitori ai țării știu carte vor trebui înscrși toți în listele alegătorilor. Fără deosebire de naționalitate vom recunoaște pe oricine a terminat 4 clase primare. Deoarece legea lui Apponyi ordonă ca și în școlile nemaghiare să se predea limba ungară, urmează că în câțiva ani vor putea avea dreptul de vot numai acei cari știu ungurește (!) În chipul acesta am fi păzit și interesele naționale. Dorim de altfel să respectăm drepturile existente și cine-azi alegător va fi și pe viitor alegător.

La împărțirea circumscripțiilor electorale sântem hotărât împotriva principiului de a se acorda avantajii orașelor față cu comunele rurale. Vom mobiliza pe toți oamenii de încredere ai mișcării agrariene spre a realiza revendicările noastre în chestia reformei electorale și cum coroana încă pare a avea o concepție mai puțin riguroasă în această chestiune, nădăjduim că acțiunea noastră va avea succes deplin.

Declarațiile acestea, deși nu ne pot satisface și pe noi, sânt însă totuși de importanță pînă în faptul că și ele sânt îndreptate contra reformei dlui Andrassy.

Noutăți la modă de ciorapi pentru dame și copii, ciorapi scurți pentru bărbați și copii. Ciorapi pentru bărbați

se capătă la **WEISMAYR FERENCZ** Timișoara, numai în cetate, strada Hunyadi.

Asortiment bogat de fabrictea din țară și străinătate.

Din România.

Demonstrații împotriva »Adevărului«. Clăm în »Evenimentul« din Iași:

»Studentii universității Ieșene, indignați de atitudinea ziarului »Adevărul« din București, au făcut mari demonstrații împotriva acestui ziar. Adunându-se în număr de peste 200 în piața Unirii, au așteptat sosirea »Adevărului« și, sozind, au cumpărat vre-o 100 de exemplare.

»Adevărul« a fost ars în cântecele de »Deșteaptă-te Române« și »Pe-al nostru steag e scris unire« și a aplauzelor mulțimei entusiaste.

După ce a fost ars, — studenții s'au retras în localul clubului lor din strada Lăpușneanu unde a avut loc o consfătuire și s'a hotărât publicarea unui memoriu — protest în contra »Adevărului«.

Serviciul telegrafic.

Situația în Grecia.

Atena, 27 Decembrie. În urma demisionării ministrului de război, situația politică s'a îmbunătățit. Mavrimichalis a luat interimatul războiului, iar Theotokis, șeful opoziției, a promis că va sprijini guvernul în acțiunea sa de împăcare.

Theotokis a învins pe linia întregă, în vreme ce Liga militară a pierdut mult din prestigiul ei.

Mare catastrofă de trenuri.

Viena, 26 Decembrie. În ziua întâi de Crăciun a avut loc, în stația de la Ufersko, o mare ciocnire de trenuri. Acceleratul care pleacă din Praga spre Viena la orele 8 dimineața s'a ciocnit, la stația Ufersko, cu un alt accelerat. Aproape toate vagoanele au fost ruinate. 14 călători au murit, 32 de inși sânt răniți, între cari 16 sânt răniți grav. Intre cei morți sânt și conductorii și un mecanic.

Praga, 27 Decembrie. Cauza catastrofei e că trenul accelerat de Praga trebuia să treacă prin stația Ufersko cu o viteză de 80 kilometri pe oră fără să se opriască. Semaforul arăta că linia e liberă, în realitate, însă, pe linie se apropia un tren de marfă. Din cauza ceței dese mecanicul nu l-a observat decât în momentul din urmă, când n'a mai putut opri trenul. Ciocnirea a fost atât de vehementă încât prin zguduirea aerului s'au spart geamurile unui restaurant în depărtare de 50 m. Preotul care slujia într-o biserică apropiată și-a întrerupt predica, iar credincioșii au părăsit biserica înspăimântați.

Dintre vagoanele distruse se auziau țipete și gemete sfâșietoare. Șeful trenului Zeis a fost arestat, fiind el vinovat. Intre cei morți e și Anton Hofrichter, unchiul locotenentului Hofrichter, care e bănuț că a încercat otrăvirile din Viena.

Ducele de Orleans oprit să între în Franța.

Paris, 27 Decembrie. Prefectul poliției Lepine a fost informat că ducele Filip de Orleans, pretendentul la tronul Franței, are de gând să pe-

treacă câteva zile în Paris, venind de la înmormântarea regelui Leopold.

Guvernul a dat ordine severe să se păziască toate gările și porțile Parisului, precum și vămile de trecere, iar dacă ducele ar reuși cu toate acestea să treacă pe pământ francez, să fie arestat. Poliția a luat cele mai întinse măsuri. Ziarul »Journal« afirmă că ducele a și reușit să se apropie de Paris, dar văzând posturile mari de poliție s'a întors, fără să fi putut fi urmărit, fiindcă automobilul lui făcea 100 kilometri pe oră.

Poliția desminte știrile aceste afirmând că măsurile de pază s'au luat, fiindcă s'au descoperit mari fraude de accize, trecându-se benzină multă în automobile, fără să se plătiască după ea taxele stabilite. Publicul nu dă crezământ acestei desmințiri, mai ales că azi noapte porțile au fost din nou păzite, asemenea și casteiul ducelui Lespare, prietenul pretendentului.

Explozia de bombe din Petersburg.

Petersburg, 27 Decembrie. Colanul Karpav a fost înmormântat ieri. Aceiași zi și-a început serviciul urnașul său Kotten, fost până acum șeful poliției secrete din Moscova.

Atentat contra vice-regelui Chinei.

Berlin, 27 Decembrie. Marele ziar »Kölnische Zeitung« publică o telegramă dată din Shanghai în care se anunță că împotriva vice-regelui Chinei s'a săvârșit un atentat. În momentul când să se coboare, în fața palatului, din trăsură, un revoluționar sudchinez a sărit la el și l-a împuns cu un pumnal în abdomen. Atentatorul a fost arestat.

Vice-regele nu e grav rănit. În Peking e liniște.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 27 Decembrie n. 1909.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou.** În unul dintre numerele noastre din urmă am publicat un apel în care am invitat pe toți sprijinitorii mișcării noastre culturale să răscumpere felicitările de anul nou, în favorul școlii române de fete din Arad. La acest apel am primit drept răspuns dela dnii:

Nicolae Oncu	50 cor.
Vasilie Mangra	20 »
Iancu Ștefănușiu	20 »

Cei mulți înainte!

— **Știre personală.** P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp însoțit de dd. Petru Truția fisc. și Vasile Goldiș secretar consistorial au plecat cu acceleratul de azi la Budapesta, pentru a lua parte la ședința delegației în chestia mănăstirilor, care se va întruni mâine acolo.

— **Pentru Reuniunea femeilor române,** au mai sosit următoarele obiecte:

Dșoara Vera Istvai, Arad a colectat și trimis dela:

Dna Irma Poruți, Bistrița, un mijloc de masă pe etamină cu ajur, un frumos opreg cu motive originale din Bistrița.

Dna Maria Nichita, Bistrița, un mijloc de masă, cusătură în puncte.

Dșoarele Marița și Emilia Culean, Bistrița, o frumoasă pernă de canapea pictură aquarel pe mătase.

Dșoara Anuța Colcerin, Bistrița, o frumoasă perină de canapea, broderie și filatură pe mătase.

Dșoara Angela Poruți, Bistrița, un mijloc de masă, cusătură pe pânză, o periniță pentru ace.

Dșoara Stefania Poruți, Bistrița, un fugar, cusătură pe pânză.

Dna Maria Sridon, Bistrița, un ștergar cu țesătură românească.

Domnișoara Vera Istral, Arad, un frumos port-ștergar, broderii de aur pe mătase, un port-perii.

Dșoara Mela Popca, Brașov, o frumoasă bluză, cusătură cu motive românești.

Dșoarele Eugenia și Elvira Vancea, Porhida, un ștergar țesătură românească, o țeviță croșetorie.

Dna Aurica Dârlea, Sinatea, un frumos port-ștergar, broderie pe catifea, un mijloc de masă pe etamină.

Dna Letiția Adam, Chișineu, trei admirabile desăgele țesătură cu motive românești.

Dna Ersilia Leucuța, Șimand, trei ștergare frumoase, țesătură românească.

Dna Maria P. Comșa, Seliște, o frumoasă periniță, broderie cu aur pe postav, un desăgel țesătură cu motive românești, o straiță țesătură românească.

— **Majestatea Sa în Viena.** Din Viena ni se telegrafiază că Majestatea Sa a sosit astăzi la Viena venit din Wall en, unde a petrecut serbătorile Crăciunului în familia arhiducelui Salvator.

— **Șezătoarea societății scriitorilor români din România.** Din Buzău ni-se anunță că Vineri seara a avut loc o șezătoare literară a societății scriitorilor din România. S'au produs dnii Mihail Sadoveanu, D. Anghel, Șt. O. Iosif, Emil Gârleanu, Canton Theodorian, Cincinat Pavelescu și Ion Minulescu, cu citiri din operele lor. Dșoara Margot Radovici a cântat câteva bucăți alese la pian. Succesul șezătorii a fost mare, atât în ce privește partea materială cât și impresia făcută asupra publicului.

După șezătoare a avut loc un banchet oferit de primăria orașului. La banchet au luat parte prefectul județului, primarul orașului, președintele tribunalului, avocatul statului și alții.

Scriitorilor li s'au făcut ovații entuziaste.

— **»O moșie ungurească pe mâini românești«.** Un ziar unguresc vestește din Cluj următoarele: Moșia Rosenberger din Gălu este de vânzare. Intinderea ei e de vre-o 4800 de holde și închipuiește o valoare de circulație de vre-o 3—4 milioane. Moșia se întinde tocmai la poalele munților încât ea trebuie traversată spre a atinge munții. Românii vor să puie mâna pe această proprietate. Românii blăjeni aflând la vreme despre vânzarea ei au început o acțiune pentru cumpărarea ei în liniște spre a crea românului din comitatul Clujului o poziție bună stăpânind munții. Avocatul mitropoliei deputatul

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu s'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Se folosește și în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singular remediu.

Prețul unei sticle 60 fliteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fl., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin poștă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston,

farmaceut,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază sticle la toate părțile țării.

Dr. Iuliu Maniu a vizitat toată moșia dăunăzi, însoțit de un silvicultor și de un expert. El a adresat mitropoliei un raport expunând rezultatele călătoriilor sale și mitropolia se ocupă în mod serios de cumpărarea moșiei și dacă nu va interveni nimic, marea moșie Rosenberger va încăpea pe mâini românești.

Nu știu întrucât știrea e adevărată, dar se pare că în forma cum e dată, ea exprimă nu atât durerea patriotică pentru pierderea ei, ci dorința și mai „patriotică” de a atrage noi cumpărători, sau eventual o ofertă din partea statului spre a urca prețul moșiei și spre a mări câștigul vânzătorului — de sigar tot spre binele „patriei”.

— **Din Maramurăș.** Din Sighetul-Marmației ni-se scrie: „Preotul Gavrilă Timiș, profesor de religie la școlile de stat din Sighetul-Marmației, a fost numit preot în parohia Borșa. În urma acestei numiri, postul de profesor de religie a ajuns vacant. Pentru împlinirea lui, autoritățile bisericești ale diezei Gherlei, publică concurs cu termenul de 15 Ianuarie 1910. Nădăduim și dorim ca fostul profesor de religie, naționalistul de pie memorie Ioan Pop, tatăl vestitei cântărețe Valeria Pop măr. Herbay, să-și găsească un urmaș mai vrednic decât au fost profesorii din urmă, cari mereu au cedat din drepturile limbii românești — încât astăzi a ajuns aproape cu desăvârșire exclusă din toate școlile din Sighetul-Marmației”.

Ne asociăm și noi la dorințele corespondentului nostru.

— **Amintirea lui Augustin Bunea.** Din Cluj ni-se scrie: Duminecă, în 19 c., s'a srujt în biserica gr. cat. românească din Cluj un frumos parastas întru amintirea lui Augustin Bunea, care a fost între altele și un mare binefăcător al acestei biserici. Părintele protopop Dăianu a rostit cu acest prilej un pios discurs, în care a zugrăvit tabloul luminos al activității adormitului.

Credincioșii prezenți în număr frumos au fost adânc înduioșați de acest discurs. Solemnitatea a fost mult ridicată prin răspunsurile date de corul universitarilor, condus cu apăsătoare măiestrie de d. Dr. Iustin Cl. Jaga, candidat de avocat. În chipul acesta clujeni au săvârșit un demn act de recunoștință față cu memoria fericitului Augustin Bunea, pe care o vor păstra-o în inimi totdeauna.

— **Inginer Vlaicu la Paris.** Corespondentul nostru din București ne anunță că zilele acestea d. inginer Aurel Vlaicu va pleca la Paris. Aici dânsul va lua în primire motorul ce a comandat pentru aeroplanul său. După întoarcerea sa la București d. Vlaicu speră să isprăvească în câteva zile construcția aeroplanului său. Vara viitoare d. Vlaicu va merge în Franța unde va lua parte la concursurile de aviație de acolo.

— **Dar de Crăciun întemnițaților.** Cu prilejul adunării comitetului despărțământului Abrud al „Asociațiunii” banca „Araria” a votat 50 de coroane pentru pomul de Crăciun al întemnițaților. Lista de contribuție s'a început cu d. n. Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni și Dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud, cari au dăruit fiecare câte 50 coroane.

Aducem prinos de laudă maritimșilor donatori și bunii români.

— **Comună harnică.** Comuna noastră, Jenz, (protopopiatul Lugoșului), care abia numără vre-o 40 de proprietari de pământ și vre-o 50 de je-

leri, a ridicat Dumineca trecută salariul învățătorului, după cum cere legea cea nouă. Deși comuna e foarte săracă și deși la început nici un membru din comitetul parohial nu a fost pentru, totuși când preotul nostru iubit *Dimitrie Lupea*, a zis, „că dacă salariul învățătorului nu se ridică conform legii, atunci și dânsul își dă demisia din postul său”, întreg comitetul parohial s'a declarat pentru susținerea școlii în caracterul său confesional, cu toate că aruncul pe seama cultului e prea de tot mare, căci e de 850%. Laudă se cuvine deci unui astfel de păstor, care știe apăra școala noastră confesională. X. Y.

— **Un proces senzațional se va începe Joi în Belgradul Serbiei.** Un înalt funcționar al ministerului de finanțe, Sovrivi e acuzat că a defraudat suma de 170.000 franci din fondurile secrete ale ministerului. Acuzatul se apără afirmând că el n'a defraudat suma aceasta, ci banii au fost cheltuiți de ministrul Milovanici pentru mișcarea politică din Bosnia și Herțegovina. Sovrivi cere să fie chemați ca martori atât ministrul Milovanovici cât și șeful de secție Spalaicovici.

— **Necrolog.** În Făgăraș a răposat în vârstă de 70 de ani proprietarul *Ioan Ghimbășan*, fost curator prim al bisericii gr. cat. din Făgăraș. În mormântarea lui a avut loc Duminecă, la 26 Dec., în cimitirul din Făgăraș.

Odihnească în pace!

— **Mari inundații în Spania.** Din Madrid ni se telegrafiază că toată peninsula iberică e bântuită de mari inundații. În provincia Galicia apele au distrus 21 sate nimicind toate sămănăturile. De asemenea a fost greu încercată și provincia Zamora, unde s'au cufundat 100 de bărci cu pescari cu tot.

Din Portugalia de-asemenea, ni se telegrafiază despre mari inundații. Orașul e o adevărată mare. Casele stau sub apă până la etajul întâi. Pagubele se urcă peste 20 milioane franci.

— **Blériot — subînchiriat.** Aceasta nu s'a putut întâmpla, firește, decât în Ungaria. Sonnenschein János, locuitor în Virșeș, scrie un ziar ungueresc, a luat dela impresarul Müller în subarendă monoplanul lui Blériot care a fost expus și în Budapesta. Contractul era făcut pe trei luni pentru care răstimp jupinul Sonnenschein a plătit 8000 de cor. apoi el a transportat cu trenul aeroplanul prin orașele Ungariei, cu naideja că dacă Müller a câștigat în trei zile de expunere în Budapesta 20.000 de cor. el va trebui să câștige de douăzeci de ori atâta în timp de 3 luni. Primul oraș de provincie unde a expus aeroplanul a fost Virșeșul, orașul natal al dlui Sonnenschein. Aici însă, lucru ciudat, lumea nu s'a interesat de aeroplan nici cît pentru femeia cu coada de pește din șetrele țigului. Blăstămîndu-și orașul natal nerecunoscător — „nemo profeta in patria sua” — antreprenorul a plecat cu mașina sa la Neoplanta, unde a expus-o cu taxa de intrare de o coroană, dar și acolo i-s'a întâmplat ca la Virșeș; nici cocoșii n'au cîntat despre monoplanul lui Blériot. Făcîndu-și socoteala despre rezultatul turneului întreg, dacă trebuurile vor merge tot așa, Sonnenschein János s'a întors la Virșeș de unde a telegrafiat personalului său că renunță la întreprinderea sa, și servitorii să plece unde vor, și să lase mașina în voia întâmplării, să șboare și ea unde crede de cuviință. Astfel s'a făcut. De-atunci monoplanul se poate vedea gratuit și lumea se îmbulzește în jurul lui.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojzii și Rom. 10 doze cu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

Producțiunea elevilor dela școala normală din Arad.

Eri Duminecă, la ceasul 4 d. a. la seminarul nostru din Arad, a avut loc o producțiune literară-artistică, dată de către elevii școlii normale. În aula nu tocmai mare a seminarului, era în schimb o îngrămădire mare și pronunțată de simțire românească, căci și-a dat întâlnire înțeleghința distinsă din Arad. Pe fețele tuturor se citea o mulțămire sufletească, căci aici se putea auzi și vedea pentru câteva momente sporul cultural ce realizează luminătorii de mâine a poporului.

Producțiunea a fost împărțită în cântări vocale și instrumentale, recitări și o disertațiune. Ea s'a deschis cu cântecul „Senin și furtună” de I. Vorobchievici executat de corul societății, care a mai cântat pe urmă „Cântecul marinarilor” de cav. de Flondor și „Marșul cântărețelor” de C. G. Porumbescu. Marșul a plăcut așa de mult încât a trebuit repetat.

Elevul *P. Trailescu*, cu vocea-i plăcută, care făgăduiește, a cântat „De-or trece ani” (romanță de N. N. Roteanu) și „La paloma” de cav. de Flondor.

Pedagogul din cl. IV d. V. Dolga, cu multă căldură a citit disertația sa despre „Gheorghe Șincai”. A fost răsplătit cu vii aplauze. De ult gust și humor a fost elevul A. Roman în anecdota lui I. Speranția „Șeaua țiganului”.

Elevii Gheorghe Olariu și Teodor Baloșu au zis pe „Negustorul și Norodul”. Au fost bine. La sfârșit, orchestra societății a cântat „Poradim, Hora și Doina” de Coranescu.

Au fost câteva clipe insuflețite și fiecare a rămas mulțămît, văzând munca către frumos, cultural și artistic, ce se desfășoară la acest internat pedagogic. — C.

ECONOMIE.

Banca centrală română.

În fine ne vedem visul cu ochii. Înființarea Băncii centrale române e ca și fapt împlinit. Concesiunea, un ce principal, — o avem deja. Pe 5 l. c. sânt conchiemați în Cernăuți fruntașii români, remarcându-li-se în invitați, că: „Activarea acestui institut financiar e de cea mai mare importanță națională și economică, pentru că numai pe această cale vom putea străbate la complectă independență economică, condițiunea principală pentru a putea purta și o viață națională independentă de considerări, adese neprielnice intereselor dezvoltării neamului nostru”.

Ar fi de dorit, ca nu numai institutele de bani române, — cari singure ar fi chemate și ar putea subscria chiar și un capital de 1—2 mil., cor., — dar și privații să ia parte în măsură cât mai mare la emisiunea de acții a acestei bănci nouă române, proiectată cu sediul central în Cernăuți și cu filiala în Viena. Cu toții ar trebui într-o însuflețire să se insinue la optare, cu mic cu mare. Impresionându-se capitalul inițial proiectat, s'ar putea purcede încă în decursul aceluiași sau a proximalului an la duplicarea lui. Nu ne îndoim, că atât institutele române, a căror reprezentant natural va deveni „Banca centrală română” pe piața din Viena, cât și publicul român își vor ști îndeplini datoria față de o instituțiune națională românească, care nu le cere nici o jertfă, din contra profit le va aduce, date fiind toate șansele unei prosperări, dezvoltări și înfloriri permanente. Dar participarea institutelor române la optare se așteaptă cu atât mai mult, cu cât bine ne este cunoscut, că la emisiunile de acții ale altor institute centrale străine au participat chiar și cu *zece de mil.*, deși poate nici pe departe nu pot pretinde și aștepta din partea acelor favorurii și avantajele, ce le pot aștepta dela propria lor centrală.

Institutelor noastre române le trebuie o centrală, care are menirea a le reprezenta, a le câștiga isvoare nouă de credit, a le fi un sprijin și

Ioalele secrete!

scurgera, arderea, atât la bărbați cât și la femei, după cum o dovedesc scrisorile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul „Gonoto”. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 19 cor. se expediază franco. Se capătă pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator la Roma nr. 1 (Slavonia). — — —

stătuitor în vremuri nu numai bune, dar și grele, — în timpuri de criză.

Prin înființarea noului institut cu mult mai ușor se va putea deslega și »cimilitura«, respectivă problemă — actuală dela finea secolului trecut, — a nobilității și creșterii unei pături de funcționari de bancă cu cunoștințe la nivel, — deoarece la »Centrala băncilor române« se vor putea accepta permanent câte 2—3 funcționari pe timp limitat, pentru a face studii; dar chiar prin intermedierea »Centralei băncilor române« va fi cu mult mai ușor a plasa atari funcționari și la alte institute din Viena, amici de afaceri, decât fi este posibil unui institut din provincie a o face direct aceasta.

»Banca centrală română« va avea menirea a rețușa »renumele« rău de care se bucură în general institutele financiare, în cercurile superioare financiare mai ales germane, în urma expunerilor defaimătoare provenite din isvoare judeo maghiare. Astfel de colportări deși sânt la ordinea zilei, la noi nu li se atribuie nici o importanță, ci se ignorează, uitând, că »qui tacet consentire videtur«. Dar în cele mai multe cazuri nici factorii competenți, cari sânt chemați a se interesa și informa cât de cât despre ceace se publică și colportează în presa străină despre institutele noastre, nu au nici o cunoștință despre respectivele colportări, cari nu rămân fără urmări dăunătoare instituțiilor noastre financiare și cari au menirea a ne știrbi și puținul credit ce-l avem pe piețele austriace.

Apoi se mai miră frunțașii și conducătorii băncilor noastre, că nu capată credite mari și ieftine, din contra li-se pretind pe zi ce merge garanțe peste garanțe în fel și formă, când nime nu-și ia osteneala să mai dementeze când și când colportările mincinoase la adresa instituțiilor noastre de bani și a întregii noastre vieți economice-financiare, în aceleași ziare și reviste străine, în cari au apărut respectivele pretinse expozuri informative, expunând în mod obiectiv adevărata stare a lucrurilor. Astfel nu-l mirare, că »renumele« devine cu timpul »rău nume«.

»Banca centrală română« are menirea a ne reprezenta, a ne reoaginda și a ne apăra interesele și în privința aceasta.

A folosi peste 30 mil. cor. reescont din surse străine, parte chiar nesigure, nu e lucru bagatel. Prin dementări și expozuri obiective va atrage tot mai mult atenția băncilor mari vienezze asupra noastră, în urma cărui fapt, rând pe rând se vor putea iniția legături mai intensive și intime, cari sânt de mare importanță, iar sursele sigure și ieftine de credit joacă un mare rol în dezvoltarea vieții economice-financiare a fiecărui popor.

Supt eghida ei se vor tranșa financiarizări diverse, se vor acvira capitale pentru diferite exploatați, parcelări, etc. cari direct e imposibil a le putea acvira, se vor alimenta întreprinderi, cari fără de capitale suficiente sânt menite a sta părăginate sau a cădea pradă în mâinile gheșterilor și exploatatorilor hiene. »Banca centrală română« va servi ca informator atât publicului român, cât și va informa obiectiv și exact cercurile financiare străine despre adevărata stare a lucrurilor, despre dezvoltarea și organizarea noastră în privința economică financiară.

Insemnătatea ce o are »Banca centrală română« din acest punct de vedere în special ceace privește dezvoltarea instituțiilor noastre financiare este eclatantă și nu mai încapă nici o îndoială, că rezultatele ei vor fi pentru întregul neam românesc de cea mai mare importanță.

De mult s'a tot cumpănit prin Ardeal înființarea unei bănci centrale, dar acestei contemplări li-s'au opus atât diverse interese, cari credeau a fi știrbite, cât și aceea, că »cărțurarii« chiemați au »chibzuit«, că încă n'a sosit »timpul oportun«.

In fine dacă n'a sosit timpul, a sosit banca și să ne bucurăm cu toții, că o avem deja, să o ocrotim și sprijinim cu toată însuflețirea. Să o ridicăm și să revărsăm asupraei tot focul și dorul unui neam, care caută pe terenul economic refugiu și scăpare de lanțurile și jugul greu al sclaviei.

»Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume«, că »dorește și vei putea« nu este numai o simplă frază în cartea proverbelor românești.

Piața grânelor din Arad.

26 Decembrie 1909.

S'a vândat azi:

grâu 200 mm.	1370—1320
orz 100 mm.	670—
ovăs 100 mm.	710—
secară 100 mm.	920—
pânpșoi 200 mm.	570—590

Prețurile sânt cotoite în coroane și după 50 kg.

Baza de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Criș nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. —	fil.
Din comitatul Albei — —	28 > 80—29 > 80	>
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90	>
Bănățanesc — — — — —	28 > 95—29 > 90	>
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80	>
Secară de calitate I. — —	19 > 75—20 > 05	>
Secară de calitate mijlocie	19 > 55—19 > 05	>
Orzul de nutreț, calitate I.	14 > 75—14 > 95	>
Ovăs de calitate I. — — —	15 > 70—16 > —	>
Ovăs de calitate a II. — —	15 > 40—15 > 60	>
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > —	>

Foia Redacției.

V. Crețar, Pecișca. La noi nu te poate, dar ar fi mai bine să-l trimiți unei reviste literare.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare:
Au apărut:

Din compozițiile lui Dr. Iustin Cl. Iuga, au apărut în ediția a II-a următoarele:
Vioarele de iarnă, polcă mazurcă pentru pian preț 40 C. —40
Marșul studenților, pentru pian prețul > —40
Resignare, romanță pentru voce și pian > —50
Thalia română, marș pentru pian. > —40
Cântece și plângeri, un caiet de compoziții, cuprinzând 6 pese pentru voce și pian prețul > 3—
Se pot procura dela »Librăria a hiedicezană« din Sibiu (Nagyseben), »Librăria M. Onișor« din Năsăud (Naszód) »Librăria A. Todoran« din Gherla, (Szamosujvár), și dela »Librăria Tribunei«, Arad. Cele 4 dintăiu se pot însă comanda numai dela autor din Gherla (Szamosujvár) și dela librăria »Tribunei«. La comandă e de a se alătura 10 fileri pentru porto postal (recom. 45 fil).

Tipărituri advocațiale în limba maghiară:
Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Haldás felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Házassági életközösség helyreállítási kérvény 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Közégi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroană.

Kitelégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil; 50 bucăți 1 coroană 50 fileri

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroană.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 coroană 20 fileri.

Leltár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Călendar pe anul 1910.

»Călendarul Minervei«	1-25
»Călendarul Ligei«	—75
»Călendarul Neamului Românesc«	—80
»Călendarul dela Arad«	—50
»Călendarul dela Arad«	—30
»Călendarul Poporului român«	—40

»Călendarul național« —
»Călendarul Aurorei« —
»Amicul Poporului« —
»Călendarul Săteanului« —
»Posnașul« —
»Călendarul dela Cluj« —
»Călendarul Poporului« —
»Călendar Arhiepiscopesc« (Sibiu) —
Calendar de părete Block foarte frumos creste cu prețurile de 1, 150, 2, și 250 coroane.

Din Biblioteca muzicală »Lira română«

Nr. 1: »Deșteaptă-te Române«.
Nr. 2: »Luna doarme.«
Nr. 3: »Aoleo!«
Nr. 4: »Suspine crude.«
Nr. 5: »Cât te-am iubit.«
Nr. 6: »Călugărul din vechiul schit.«
Nr. 7: »Pentru tine Iano.«
Nr. 8: »Două fete spală lână.«
Nr. 9: »Ce te legeni codrule.«
Nr. 10: »Steluța.«
Nr. 11: »Cucuruz cu frunza'n sus.«
Nr. 12: »Fetișo din acul sat.«
Nr. 13: »Popa zice, că nu bea.«
Nr. 14: »Inimioara mea.«
Nr. 15: »Am un leu, și vreau să-l beau.«
Nr. 16: »Pasere galbenă'n cioc.«
Nr. 17: Imnul regal român.
Nr. 18: Cântul gi-tei latine.
Nr. 19: Tricolorul. Imn patriotic.
Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.
Nr. 21: Mama lui Ștefan cel mare.
Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.
Fiecare număr 20 bani, plus 5 fil. porto
Arma noastră să ne fie, cor. bărb. de Const. Savu
Gândul meu la tine zboară, cor bărb. de Const. Savu
Mizeria, cor bărb. de Const. Savu
Dorul mamei, cor bărb. de C. Savu
Pe mal, cor bărbătesc de Const Savu
Cântec de toamnă, cor bărb. de C. Savu
La Olț, cor bărb. de Const. Savu
Ferentarul (Roșiorul), cor bărb. de C. Savu
Mi dor, cor bărb. de Const. Savu
Heruvic la lin. înainte sfințită, cor. barb. de Constantin Savu
Rădicat-am (Priceasnă) cor. bărb. de C. Savu
Funebrale cor bărb. de Const. Savu

Ilustrate din România cu 10 și 20 fil. bucata. Ilustrate cu palatul ziarului »Tribuna« 10 fil. bucata. Ilustrate cu bustul lui Șaguna 10 fil. buc.; Mausoleul lui Șaguna la Reșina 10 fil. buc.;

Tot dela librăria noastră se mai pot procura și cerzite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură și scrieri complete, romane, nuvele, poezii etc. etc., călătorii etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30 fileri, pentru porto postal.

Redactor responsabil Iuliu Giargiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficanți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

BASĂ SIGURĂ

ANDRENYI SEC

AROMA PROASPETA RECREATOARE

RECUNOȘTINȚĂ ESPERTILOR

SISTEM FRANCIS TRADITIONAL

BOUQUET MINUNAT

MĂRGELE ESCLENT MĂRUNT

MANIPULARE DE SPECIALITATE

INGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ

VINURI ALESE CO GALIE MARE

VII PROPRII DE MOȘTENIRE

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte.

Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane

bisericești.

Dózsa János măiestru - cojocar în Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articulelor aparținând acestei branșe precum: gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff), în executare modernă și după cel mai elegant gust.

Blane și tocuri de picloare, etc.

Mai departe primește spre efectuare orice lucruri noi, cari aparțin acestei branșe, precum și tot felul de reparaturi, pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am strămutat prăvălia în **edificiul școlii de fete din strada Weitzer János.**

Rugând și pe mai departe sprijinul on. public, sânt

cu stimă

Wolf János
pantofar.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de **partea de sus a ghetelor**, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc **cu prețurile cele mai ieftine** în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavasz u. 1

Distins cu diploma de recunoștință :: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor - gratuit.

NOXIN

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin” Co.

Londra :
E. C. 57 Chisvell Street.

Paris :
125 Rue Montmartre.

Viena : XVIII/1
Willy Weingärtner
Semper Strasse 13
Telefon 22149.

Budapesta :
Brüder Hochinger.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe **Andrássy-tér nr. 14,** pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu **cărbuni veritabili** în ori-ce cantitate, **transportați acasă,** și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin **Telefon nr. 139,** la firma :

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Casa Kneffel).

CROITORIE DOMNEASCĂ,

a lui **FARKAS és KORONDI**

Cluj — Kolozsvár, Unió-u. nr. 3-5.

(Casa Státus).

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că am deschis

o croitorie modernă p. domni

în Cluj, pe str. Unió nr. 3-5,

pentru oate corespunzătoare pretenziunilor timpului prezent. —

Magazinul nostru e asortat numai cu stoffe veritabile din patrie, engleze, fran-

ceze și de Scott. Tendința principală ni-e să dăm croiu bun și execu-

ție elegantă. cind Vă cerem sprijinul, totodată sperăm că pe lângă

prețurile moderate cu cari putem face ori-ce emulare, Vă rugăm să

faceți o comandă de probă.

Cu stimă :

FARKAS és KORONDI,

croitori pentru domni.

MEGYERI JIMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în **ALBA IULIA**. Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug). Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

și on. comitate bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE**. Pregătește clopote în toate mărimile. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezășie. — Onor. comitate, plebanile și curatorii primesc avant. de aplăt în rate. **BUDGET GRATIS.**

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

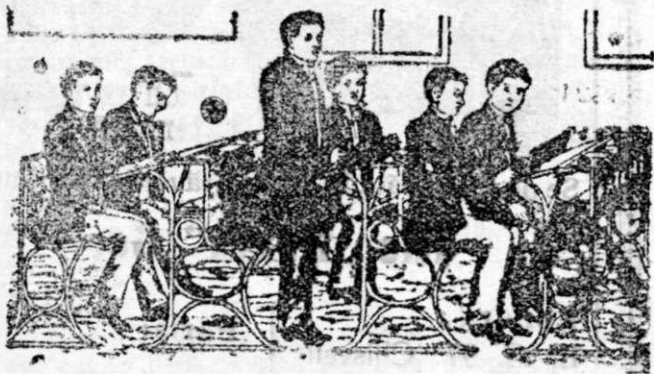
— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă indeosebi cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.

Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

Cele mai moderne **mobile de fier și aramă** și cele mai practice **bănci igienice de școală** și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalurilor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materii din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

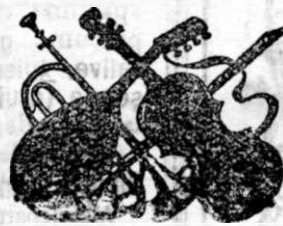
Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyseben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, presum : violina, flutere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de **Gramofoane** în diferite mărimi, presum și **Scala-Record**. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comenzile se execută prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparațiile se execută artistic și cât se poate de prompt.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită **Déva.**

Pregătește și ține în depozit:

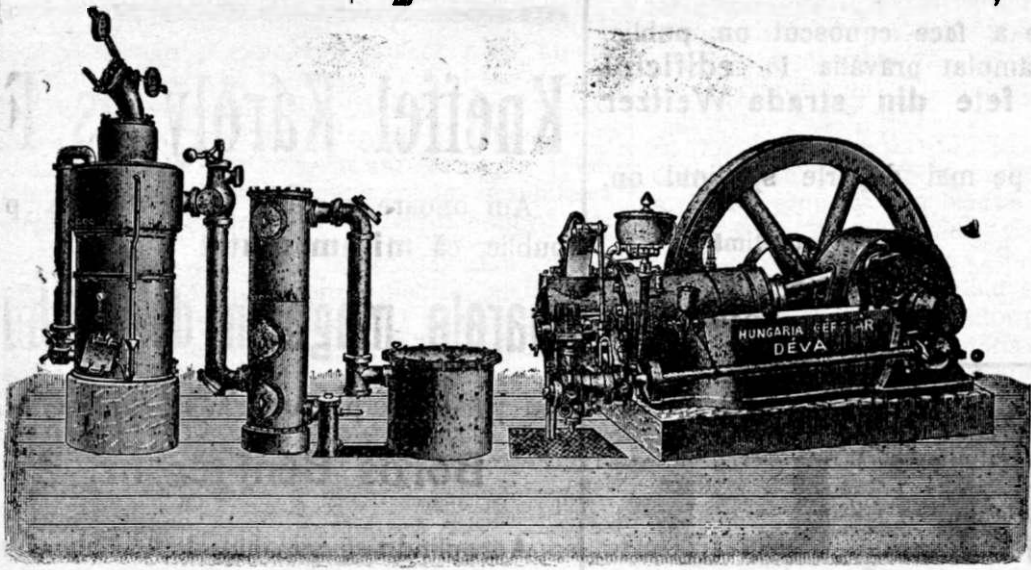
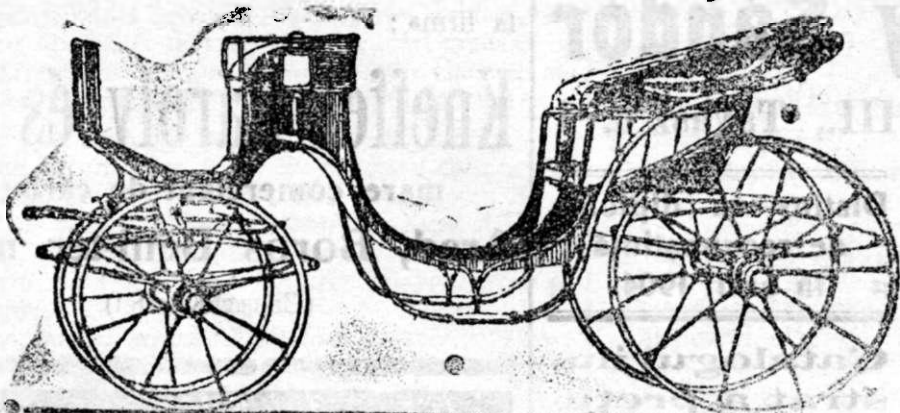
Tot-felul de mașini economice.

Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trieră, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.

Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru putere transpunătoare, instalarea castelilor și economiilor cu lumină electrică. **Plănuirea și construirea de mori pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.**

Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pentru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor mașini și automobile. — Specialități : **instalarea de camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de ghiață, lăptării și fabrică de cașuri și repararea canelilor.**

Stațiuni de automobile.

Szabó Testv. și Klaber atelier pentru **ARAD**, strada fabricarea **Kápolna Nr. 26** - trăsurilor - (vis-à-vis de cazarma pomp.)

Avem onoare a face cunoscut on. public din Arad și jur, că am deschis un atelier pentru pregătirea trăsurilor, conform cerințelor moderne de azi.

Bazați și pe experiențele în lungate câștigate în cele mai renumite fabrică de trăsuri din țară promitem, că în atelierul nostru se pregătesc exclusiv numai lucrări de primul rang. Primim totfelul de lucrări și reparări cu specialitate de bransa aceasta : trăsuri cu tot felul de coarde și fără coarde, precum și pregătirea și legarea cu fer a totfelul de instrumente economice, lăcuire etc. Trăsuri vechi le schimbăm. Ținem în magazin cele mai noi și **moderne trăsuri**. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, suntem cu stimă

Szabó Testvérek și Klaber fabricanți de trăsuri.

FONDATE LA ANUL 1870.

Acordările și reparațiile le execută în mod special!

la renumita firmă:

TRISKA J.

în Cluj — Kolozsvár, Bartham-u. 14.

Se pot cumpăra și închiria pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

— Numai fabricate de prima calitate. —

Salon vestit și magazin bogat de:

Piane,
Pianine, și
Cimbalme.

Pentru orientarea on. public dau mai la vale declarațiile de recunoștință în limba maghiară sosite în timpul din urmă:

O. D. J. Triska, Cluj (Kolozsvár).

Străformarea pianului meu lung în „Mignon“ scurt, ce și-l-am trimis, m'a satisfăcut pe deplin, atât prin forma estetică din afară, cât și prin bunătațea și trăinicia lui.

Pianisti virtuozii, cari l-au probat după reparații, s'au declarat cu cea mai mare recunoștință asupra lui. Alți specialiști, pentru forma externă estetică și artistică, l-au aflat de model al industriei de pianuri.

Pentru aceea îmi fac o datorie de plăcere, când Vă exprim sincera mea mulțumită și recunoștința pentru lucrul cinstit și succes în toată privința. Și cu plăcere recomand tuturor celor interesați magazinul și atelierul D-v. Cu osebă stimă

Dej, 20 Iunie 1909.

Kenyeres László
jude reg. cerc.

Firmei Triska J. Cluj (Kolozsvár).

Datorez on. firme, cea mai mare recunoștință pentru removarea pianului meu numit „Bosendorfer“; atât îmbrăcarea cu piele, cât și punerea corzilor au succes excelent și prin tăiere tonul n'a pierdut nimic. Pianul întru nimic nu se poate deosebi de unul nou. Cunoșcuților mei voi recomanda aceasta firmă cu toată căldura. Cu stimă

Bistrița, în Decembrie 1908.

Madam Póka Elemér.

Firma Triska J. în 1902, pianul meu Bosendorfer străformat în pian scurt format Mignon, care lucrare e una dintre cele mai bine succesă, iar corzile și-au păstrat tonul perfect. Cu un cuvânt străformarea s'a făcut spre deplina mea îndestulare.

Cluj, în Ianuarie 1909.

Dr. Bánffy Ernő.

On. Dle Triska!

Cu bucurie satisfac dorinței D-tale, când îți anunț, că pianul meu „Beregszászy“ de 40 de ani l-am dres în așa formă, că mai gata e ca unul nou.

Cu stimă:

Cluj, 21 Oct. 1908.

Contesa Kuun Géza.

Dlul J. Triska, măiestru de plane Loco.

La rugarea D-tale bucuros adevăresc, că pianul meu de Pokorny—Bosendorfer, pentru o radicală reparație l-am concretizat D-tale, și cu calitatea muncii săvârșite, precum și cu stăruirea speselor, sunt pe deplin mulțumit. Firma, o recomand călduros.

Cluj, 23 Oct. 1908.

Dr. Richter Aladár
profesor ord. la academia de științe

On. D. Triska J. Cluj.

Pentru străformarea și scurtarea vechiului meu pian, și providerea lui cu construcție nouă, făcute cu multă cunoștință specială și adus la perfecțiune, îmi fac datoria când îți exprim mulțumită și recunoștința mea, pentru această muncă curată, bună și trainică. Cu stimă:

Bistrița, 12 Nov. 1908.

Láni Godofréd
vice-comit, comit. Beszteroz-Naszód.

On. firme Triska J. Cluj.

Vă aduc la cunoștință, că construcția internă a pianului meu, în urma reparațiilor și renovărilor făcute de Dv., se poate iarăși folosi perfect și pentru aceea nu pot scăpa ocazia de a nu vă exprima mulțumita și recunoștința mea.

Torda-Szentlászló. *Gróf Mikos Miklós.*

Firmei Triska Cluj.

Prin șirele acestea Vă exprim bucuria mea pentru repararea pianului meu, în urma căreia a căpătat un ton nou și foarte melodios, ceea ce Dv. vă servește spre laudă și onoare, iar mie-mi dă prilej a Vă exprima recunoștința și deplina mea încredere. Korpád,

Madam Ferenczi Gyula, Boar Ana.

On. Firmă.

În epistola de ieri uitasem să vă amintesc, că mi-a sosit pianul trimis și deja e și aranjat în salon. A sosit în condiții perfecte. E foarte plăcut tuturor, și se bucură de laudă generală.

Szamos-Újvár, 5 Iunie 1909.

Walton Robert
profesor de liceu

On. magazin de plane Triska, Cluj.

Deși oam târziu, nu pot scăpa ocazia a nu-ți exprima recunoștința mea pentru pianul trimis. Instrumentul e ineccepționabil, are un ton foarte plăcut, iar exteriorul corespunde pe deplin. Vă mulțămesc, că fără să-l văd și aleg, m'ați satisfăcut atât de bine.

Zelau (Zilah) 1 Maiu 1909.

Cu stimă *Mátyás Adolf.*

Firmei Triska Cluj.

Pianul a ajuns în pace. Ne-ai câștigat plăcerea generală. Vă mulțămim pentru serviciul prompt și onest.

Ioan Bucur
preot gr. ort.

Dlul J. Triska Cluj.

Cu pianul cumpărat dela D-ta sunt mulțumit. Nici după expirarea unui an n'am aflat nic-o smintă.

Dej, 24 August 1908.

Becsky Bálint
asesor la sedria orfanală comitatensă

On. Dle Triska.

Cu pianul cumpărat dela Dv. toți sunt mulțumiți și ne bucurăm că ne-ai satisfăcut dorinței tuturor.

Mocs, 18 Aug. 1908. *Madam Nagy Elek.*

Dlul J. Triska Cluj.

Pianul trimis m'a satisfăcut pe deplin.

Zagon, 19 August 1909.

Cu stimă *Väd. Bècsássy.*

Dlul J. Triska, Cluj.

Recunosc cu plăcere, că pianul trimis mie e de o calitate neeccepționabilă, și pentru aceasta voi recomanda firma D-tale în jurul cunoștințelor mele.

Szilágysomlyó, 1 Sept. 1908.

Marossy Aranka
profesoară la școl. civ.

Stian. D. J. Triska magazin de pianuri în Cluj.

Azi mi-a sosit pianul. Sunt foarte mulțumit atât cu expunerea lui, cât și cu tonul și organizația internă. Primește Dle Triska mulțumite mele, că m'ai făcut să ajung la un fabricat atât de bun. În alăturare îți trimit fructul. Pianul de altfel a sosit fără nici o zgărietură măcar.

M.-Igen, 9 Iulie 1907.

Cu stimă

Ikrich Arnold pretor.

Dlul J. Triska, mare magazin de pianuri în Cluj.

Cu pianul cumpărat dela on. Firmă, în cea mai complectă măsură sunt mulțumit. Tonul e curat și sonor, și pe lângă că e destul de tare, e și plăcut. Stimul e și acum, după jumătate an atât de neeccepționabil, că nu am observat încă lipsa stimulării de nou. Pe baza acestor experiențe, pot recomanda firma pianurilor ori și cui.

Marosujvár, 27 Aug. 1908.

Borbély János

m. kir. mázsatszt.

Dlul J. Triska, Loco.

Pianul numit „Wierth“ cumpărat dela D-ta m'a satisfăcut în toată privința.

Cluj (Kolozsvár) 21 Sept. 1908.

Idrányi Gábor
major de artilerie.

Stim. D. J. Triska Cluj.

Pianul cumpărat la Dv. a sosit în pace și nevătămat. După așezarea lui l-au examinat și probat cunoșcuții și amatorii de pian, și cu toții suntem îndestulați, atât în privința prețului, cât mai vărtos a tonului sonor și intensiv.

Szilágysomlyó, 17 Sept. 1908.

Cu stimă *väd. madam Bogy Sámuel.*

Marelui mag. de pianuri J. Triska Cluj.

La șirele adresate mie cu plăcere Vă anunț, că pianul scurt, cumpărat dela Dv. în 1907, în toate privințele s'a dovedit pe deplin corespunzător. Fetita noastră în vârstă de 14—15 ani, care de mai mulți ani învață, cântă la el cu multă desfătare, totdeauna spre marea noastră bucurie și mulțumire.

Dej, 21 Aug. 1908.

Páll
jude de tribunal.

On. Dle!

Cu pianul procurat dela D-ta, de un exterior estetic, sunt pe deplin mulțumit. Pentru tonul plăcut, frumos și puternic, recomand ori-și-cui firma D-tale.

Bistrița (Beszterczö) 20 Aug. 1908.

Madam Garabet Bálint.

O. D. J. Triska Cluj.

După folosința de un an, sunt mulțumit cu pianul numit Wirth, cumpărat dela D-ta. Tonul fin, trăinicia corzilor, estetica externă, dar în deosebi construcția solidă internă ridică pianul și peste cele alese la locul prim. Deci, atât pentru calitățile acestea, cât și pentru îngrijirea și jingășia cu care sunteți la împachetarea și spădarea pianurilor, Vă exprim deosebita mea recunoștință.

Deva, 19 Aug. 1908.

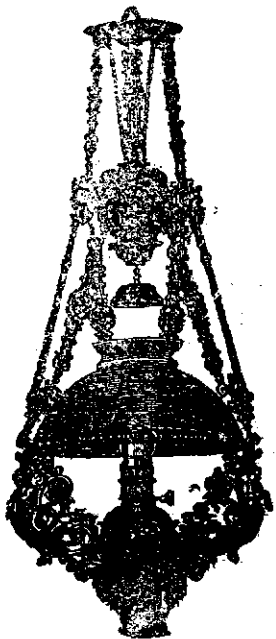
Hajduczky József,
director de ban

Deschidere de prăvălie de sticlării și porțelan.

Fac cunoscut on. public din Vârșeț și jur, că în piața Francisc Iosif, colțul casei dlui Vasa Petrovits am deschis o nouă

prăvălie de sticlării, porțelan, icoane, oglinzi și lampe.

Incadrări de icoane se fac conștiințios, prompt și cu prețuri foarte ieftine.

Primesc lucrări de sticlă pentru zidiri și le pregătesc în atelier și afară cu prețuri foarte ieftine.

Garnituri de sticlă și serviciu alb pentru masă.

Roagă binevoitorul sprijin:

MARKUS EISER, Versec.

TH. SCHMIDT — mai înainte —
väd. Fried. Klein
fabrică de parasoale
Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse Nr. 7.

Mare asortiment de
parasoale,
pioiere,
și entoutcas
(pentru ori-ce ocaziune)
dela cele mai ieftine până la
cele mai fine.

Magazin bine asortat de materii
de mătasă pentru umbrele și
pioiere, jumătate mătasă și bum-
bac de calitate excelentă pentru
pregătirea și îmbrăcarea lor.
Prețuri ieftine.
Serviciu culant.
Export în mic și mare.

Reparaturile se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

ROBERT STATTIN, cofetar
SIBIU—NAGYSZEBEN, Heltauergasse 28.

Am onoare a face cunoscut on. public și a-i atrage aten-
țiunea asupra celor mai fine

Decoruri pentru pomul de Crăciun

pregătite de mine, ș. a. Mustoase; Ciocoladă-mustoasă; Licher;
Licher de ciocoladă; Prăjituri spaniole încolăcite și pentru tea.

120 buc. à 2 fileri se vând cu Cor. 2.—

60 „ „ 4 „ „ „ „ 2.—

40 „ „ 6 „ „ „ „ 2.—

Pomi de Crăciun ciungăriți și neciungăriți; Bonbonieră drăgălașă;
Casete moderne din lemn; Lametei Spumă: Argint și aur; coarne etc.
Recomand pentru sărbători: Pîine cu lapte; cozonaci cu nuci și
cu mac și pîine cu miere a 60 fil., 1 cor. 20, 1 cor. 80 și mai scump.

Cu distinsă stimă **Robert Statin.**

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.